

Wonen Eerst

Van nu naar Wonen Eerst

Receptenboek

Recepten voor de weg naar Wonen Eerst

Werkgroep Wonen Eerst

In dit boek vind je uiteenlopende concepten die toewerken naar het principe van Wonen Eerst. Elk concept wordt gepresenteerd als een 'recept', met een duidelijke uitleg over wat het inhoudt, voor wie het bedoeld is, waarom het werkt en bij wie je terecht kunt voor meer informatie. Om het boek overzichtelijk en praktisch te maken, zijn er symbolen en kleurcodes toegevoegd. Wat deze betekenen, lees je terug in de legenda. Via de inhoudsopgave kun je gemakkelijk zoeken naar het concept, idee of de inspiratie die je nodig hebt.

De titel 'Van nu naar Wonen Eerst' onderstreept een belangrijk inzicht: op dit moment bestaan er in de praktijk nog maar weinig initiatieven die volledig voldoen aan het Wonen-Eerst-principe, zoals dat is vastgelegd in het Nationaal Actieplan Dakloosheid. In dit boek belichten we daarom initiatieven die al goed op weg zijn. Tegelijkertijd maken we zichtbaar welke stappen nog nodig zijn om deze initiatieven volledig in lijn te brengen met de uitgangspunten van Wonen Eerst.

Dit receptenboek is zowel fysiek als online in te zien.
Voor de online versie scant u de QR-code.

Veel leesplezier en – hopelijk – veel inspiratie gewenst!

Werkgroepleden

Betty Korssen - De Tussenvoorziening
Felice Offereins - Valente
Guusta van der Zwaard - De Tussenvoorziening
Ico Kloppenburg - VNG
Joëlle Sonneveld - Stichting Ontmoeting
Lars van der Salm - Valente
Marije ten Have - VWS
Marit Postma - de Regenboog Groep
Pieter van Hulten - Aedes
Quinten de Coo - Valente
Sabrina van Bakel - SMO Helmond
Thijs Honig - MO Den Bosch
Tjalling Vonk - Leger des Heils
Valerie Boogaard - HVO-Querido
Valerie Florentinus - HVO-Querido

Wonen Eerst: iedereen een thuis

Nationaal Actieplan Dakloosheid:
Eerst een Thuis (2023-2030)

Dakloosheid neemt in Nederland al jaren toe. Begin 2022 leefden volgens het CBS nog 27.000 mensen op straat; begin 2024 waren dat er 33.000. Een verontrustende ontwikkeling. Zoals Maarten van Ooijen, voormalig staatssecretaris van VWS, treffend verwoordde:

'Ons land telt een te groot aantal dakloze mensen. Deze mensen hebben geen thuis waar zij op kunnen terugvallen als basis. Terwijl zij, net als ieder ander, een eigen plek nodig hebben waar zij zich thuis kunnen voelen.'

Om deze ontwikkeling te keren, werd op 5 december 2022 het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis gepresenteerd. Het plan stelt een duidelijke ambitie: in 2030 is eerst een (t)huis het uitgangspunt bij de aanpak van dakloosheid. Gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties hebben zich hier landelijk aan gecommitteerd. Gezamenlijk werken zij aan een noodzakelijke systeemverandering en cultuuromslag.

Een van de actielijnen binnen het plan is Wonen Eerst. Deze aanpak is gestoeld op zes leidende principes die bijdragen aan een duurzame oplossing voor dakloosheid. Enerzijds richt het actieplan zich op het vergroten van de beschikbare woonruimte (onder het motto 'Een (t)huis voor iedereen'). Anderzijds ligt de nadruk op het vernieuwen van bestaande woonvormen en de routes daar naartoe. Met als doel: minder maatschappelijke opvang, minder tussenvormen en méér herstelgerichte ondersteuning op maat. Dat vraagt om een andere kijk op wonen: vaste contracten, ondersteuning waar nodig en minder afhankelijkheid van tijdelijke of intermediaire constructies.

Een goede eerste stap is gezet. Zo lanceerde Housing First Nederland in januari 2025 de campagne #ditiswoneneerst, om duidelijkheid te bieden over wat Wonen Eerst wel en niet is. Ook online groeit het aantal berichten en publicaties over deze benadering. Dat is belangrijk, want de opgave voor gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties is groot.

Om hen te ondersteunen is dit receptenboek ontwikkeld: Van nu naar Wonen Eerst. Professionals uit verschillende domeinen – op het snijvlak van wonen en zorg – werkten samen aan dit boek. Het bevat een overzicht van bestaande woonvormen en succesversnellers uit het hele land die aansluiten bij of toewerken naar de leidende principes van Wonen Eerst. Dit boek biedt inspiratie en inzicht. Het nodigt uit tot leren en delen. Zo bouwen we samen aan de noodzakelijke systeemverandering en aan een toekomst zonder dakloosheid.

Wonen Eerst: iedereen een thuis

Nationaal Actieplan Dakloosheid:
Eerst een Thuis (2023-2030)

Wonen Eerst in het kort

Wonen Eerst is de derde van zes actielijnen binnen het Nationaal Actieplan Dakloosheid. In dit overzicht vatten we de belangrijkste speerpunten samen en lichten we de leidende principes toe die het landelijke kompas vormen voor deze aanpak.

3. Wonen Eerst

Herstel, terugvalpreventie én het voorkomen van dakloosheid begint met stabiele huisvesting. Dat betekent dat de maatschappelijke opvang de komende jaren zoveel mogelijk wordt afgebouwd. Mensen moeten met zo min mogelijk tussenstappen een stabiele woonplek met ondersteuning kunnen krijgen. Finland is het enige land in Europa dat dakloosheid structureel heeft verminderd, wat met name is gelukt door Wonen Eerst als systeemaanpak rigoureus toe te passen.

Doelstelling: Iedereen heeft een stabiele woonplek of wordt begeleid naar een zo thuis mogelijke oplossing, met indien nodig passende ondersteuning.

De actielijn bevat acties gericht op: het vergroten van het beschikbare woonaanbod, het benutten van alternatieve woonoplossingen (zoals leegstaande panden), het aanpassen van regelgeving die de woningmarkt onnodig beperkt, het maken van prestatieafspraken voor huisvesting van aandachtsgroepen en het realiseren van een cultuur- en systeemverandering in het huurbeleid. Deze laatste verandering houdt in: weg van tijdelijke contracten, liever geen verplichte intermediaire tussenoplossingen, en ondersteuning die flexibel en op maat is; in zowel vorm als duur. Wat voor velen vanzelfsprekend lijkt, is dat voor (dreigend) dakloze mensen vaak niet. Daarom onderstreept het actieplan de noodzaak van structurele verandering.

De leidende principes:

De leidende principes van Wonen Eerst zijn geïnspireerd op het internationaal erkende Housing First-model. Dit model wordt wereldwijd gezien als een effectieve aanpak om dak- en thuisloosheid duurzaam te beëindigen. En wordt door velen beschouwd als een systeemaanpak op zich.

Het Nationaal Actieplan benoemt zes leidende principes als richtinggevend kompas. Deze vormen de koers van de aanpak en dienen als toetsingskader voor de woonvormen en succesversnellers die in dit boek zijn opgenomen. Op de volgende pagina volgt een toelichting op elk van deze principes.

Wonen Eerst: iedereen een thuis

Nationaal Actieplan Dakloosheid:
Eerst een Thuis (2023-2030)

Leidende Principes:

Bron: [Nationaal Actieplan Dakloosheid 2022](#)

De zes onderling samenhangende leidende principes vormen de komende jaren het kompas voor het landelijke beleid rond dakloosheid. Zij fungeren als toetssteen voor nationaal, regionaal en lokaal beleid en zijn richtinggevend voor het behalen van de doelstellingen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Op basis van deze principes wordt de noodzakelijke transformatie in gang gezet, aangejaagd en versneld.

De principes fungeren als stip op de horizon: ze geven aan waar we naartoe werken, ook al zijn ze op dit moment nog niet overal werkelijkheid. Verandering vraagt tijd en inzet. De omslag is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd, omdat het aanpassingen vergt in cultuur, gedrag en werkwijze van vele betrokken partijen.

Dakloosheid voorkomen is altijd beter dan opvang of herhuisvesting

Dakloosheid ontstaat vaak door een combinatie van omstandigheden. In vrijwel alle gevallen kan het worden voorkomen met tijdige en passende inzet. De komende jaren werkt de overheid aan het versterken van bestaanszekerheid, zodat iedereen naar vermogen mee kan doen, met een stevig fundament en het perspectief op vooruitgang. Tegelijkertijd zijn er gerichte maatregelen nodig voor mensen die het risico lopen om dakloos te worden. Deze preventieve maatregelen zijn altijd te verkiezen boven opvang of herhuisvesting achteraf.

Huisvesting is een mensenrecht

Een eigen woning biedt de basis om zelfstandig te leven. Stabiele huisvesting voorkomt dakloosheid en vormt de basis voor herstel. Niemand hoeft eerst te 'bewijzen' dat hij of zij klaar is voor een woning. Dakloze mensen kunnen – bij voorkeur direct – terecht in een zelfstandige, zo thuis mogelijke omgeving. Tijdelijke voorzieningen worden daarbij zoveel mogelijk vermeden. Gezondheids- en sociale problemen zijn het best te behandelen wanneer mensen in een veilige en stabiele woonsituatie verkeren.

Respect voor keuzevrijheid en eigen regie

Mensen die dakloos zijn of dat dreigen te worden, zijn volwaardige burgers met rechten en plichten, net als ieder ander. Zij worden actief betrokken bij beslissingen die hun leven raken en houden regie over hun eigen keuzes. Zolang bewoners hun verantwoordelijkheden nemen, zoals het betalen van huur en het voorkomen van overlast, is er geen reden voor dwang of dreiging met uitzetting. Ook wanneer iemand middelen blijft gebruiken, wordt hij of zij niet uitgesloten van huisvesting. Het verminderen van schade en overlast is in dat geval een haalbaar en acceptabel doel, zolang de bewoner in de woning kan blijven functioneren.

Wonen Eerst: iedereen een thuis

Nationaal Actieplan Dakloosheid:
Eerst een Thuis (2023-2030)

Leidende Principes:

Bron: Nationaal Actieplan Dakloosheid 2022

Scheiden van wonen en zorg

Toegang tot huisvesting staat los van zorg of behandeling. Er worden geen aanvullende eisen gesteld die niet ook gelden voor andere inwoners, zolang de veiligheid en leefbaarheid in de buurt dit toelaten. Een eigen woning is essentieel om het leven zelfstandig vorm te geven en regie te nemen, samen met de directe omgeving. Huisvesting versterkt bovendien het gevoel van verbondenheid met de samenleving. Bewoners worden ondersteund bij het herstellen en onderhouden van contacten met hun netwerk, zoals familie. Daarbij is het belangrijk dat voorzieningen in de sociale basis, zoals welzijnswerk, worden betrokken. Voor de een is zelfstandig wonen mogelijk in een regulier huurappartement, voor de ander in een gemengd woonproject, een begeleide wooneenheid of een beschermde woonvorm met 24 uursondersteuning. Van belang is dat mensen een keuze hebben en zich eigenaar voelen van die keuze. De gekozen woonvorm moet bijdragen aan een stabiele woonsituatie voor zowel de bewoner als de buurt.

Ondersteuning is gericht op herstel

Herstel betekent dat mensen opnieuw grip krijgen op hun leven en weer naar eigen vermogen kunnen wonen, werken, leren en meedoen in de samenleving. Dat proces is persoonlijk en verloopt voor iedereen anders. Ondersteuning richt zich dan ook niet op beheersing, maar op het verbeteren van de levenskwaliteit. Ervaringsdeskundigen spelen hierin een sleutelrol. Het contact tussen professionals en bewoners is gericht op het opbouwen van vertrouwen. Dat vormt de basis voor herstel op eigen voorwaarden. Daarbij hoort ruimte om risico's te nemen en fouten te maken – die zijn niet alleen onvermijdelijk, maar dragen juist bij aan groei en zelfvertrouwen. De samenwerking is altijd gericht op het gezamenlijk vinden van oplossingen. Dit vraagt om een andere manier van werken dan veel professionals gewend zijn.

Ondersteuning is flexibel en op maat

Een woning is het begin van herstel, niet het eindpunt. Zelfstandig wonen vraagt vaak om langdurige ondersteuning, ook als die niet voortdurend intensief hoeft te zijn. De wensen en doelen van de bewoner staan centraal, zolang die passen binnen een veilige en prettige woonomgeving. Dat stelt hoge eisen aan de samenwerking tussen de bewoner, professionals, naasten en de bredere omgeving. Ondersteuning moet daarop aansluiten en meebewegen. Daarom is er aandacht voor de deskundigheid en toerusting van professionals, voor betrokkenheid van herstelgroepen en naasten, en voor het inzetten van ervaringsdeskundigen en cliëntgestuurde rehabilitatie.

Wonen Eerst: iedereen een thuis

Nationaal Actieplan Dakloosheid:
Eerst een Thuis (2023-2030)

Zoals in het voorwoord is aangegeven, richt dit boek zich op woonconcepten die al goed op weg zijn richting het Wonen-Eerst-principe zoals geformuleerd in het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Waar initiatieven nog niet volledig aan de uitgangspunten voldoen, wordt zichtbaar gemaakt wat er nodig is om hier wel op aan te sluiten. Om te kunnen beoordelen in hoeverre dat het geval is, is het onderstaande toetsingskader toegepast. Dit is gebaseerd op de leidende principes en speerpunten uit het actieplan.

Toetsingskader:

- Draagt bij aan het voorkomen van dakloosheid
 - Woonvorm is geen onderdeel van, of draagt niet bij aan, het woonladdermodel
 - Mensen hebben regie en keuzemogelijkheden
 - Er zijn geen 'huisregels' die kunnen leiden tot huisuitzetting of die volledige abstinentie afdwingen
 - Wonen en zorg zijn van elkaar gescheiden
 - De ondersteuning (indien aanwezig) is herstelgericht
 - Ondersteuning is flexibel en op maat, zowel in vorm als in duur
-
- De woonvorm biedt alternatieve huisvesting ter voorkoming van dakloosheid
 - Bewoners hebben een permanent huurcontract op eigen naam
 - Of: bewoners hebben een intermediair huurcontract met duidelijke afspraken over omzetting naar een contract op eigen naam
 - Het initiatief voorkomt leegstand of benut bestaande leegstaande woonruimte

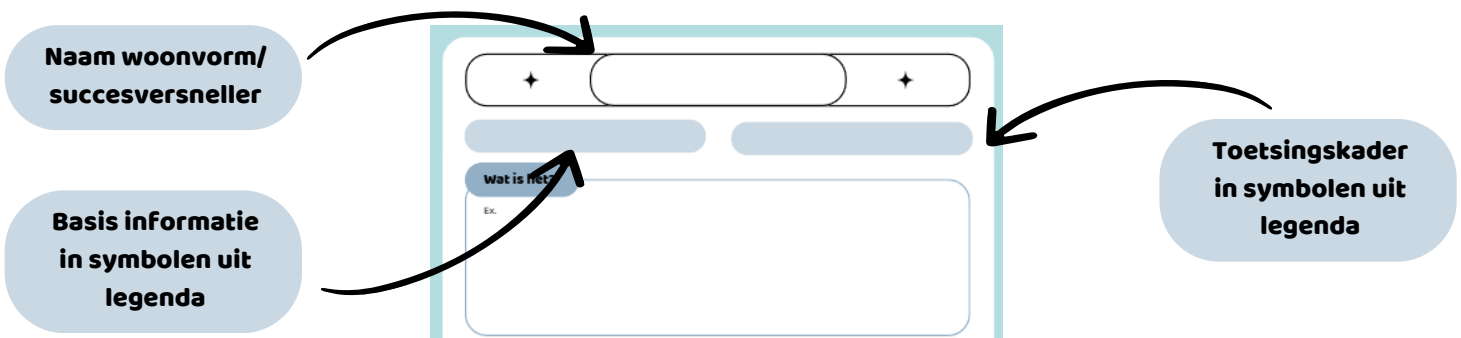
Wonen Eerst: iedereen een thuis

Nationaal Actieplan Dakloosheid:
Eerst een Thuis (2023-2030)

Dit boek bestaat uit drie delen. Het eerste deel bestaat uit de inleidende pagina's, waarin het concept Wonen Eerst in vogelvlucht wordt toegelicht. Hierin geven we context over het ontstaan, het doel en de kaders van dit boek. Ook is een legenda opgenomen die helpt bij het interpreteren van de informatie op de pagina's die volgen. Het tweede deel bevat de verzamelde woonvormen. Het derde en laatste deel omvat de succesversnellers. Dit zijn geen woonvormen, maar initiatieven en programma's die we zijn tegengekomen tijdens onze zoektocht. Ze dragen bij aan het versterken, borgen of implementeren van een of meerdere leidende principes. De term 'succesversneller' verwijst naar hun potentieel om het toepassen van de Wonen-Eerst-benadering in de praktijk te versnellen.

Elke woonvorm en succesversneller is op één pagina uitgewerkt. Bovenaan elke pagina staan symbolen die corresponderen met de legenda voorin dit boek. Aan de linkerkzijde worden kenmerken aangeduid, zoals doelgroep, woonvorm en contracttype. Aan de rechterzijde staat een visuele weergave van hoe de woonvorm zich verhoudt tot het toetsingskader van Wonen Eerst.

Onder het kopje Verhouding tot Wonen Eerst wordt per concept beschreven in hoeverre een woonvorm aansluit op de leidende principes. Daarbij benoemen we waar een initiatief nog niet aan voldoet en welke ontwikkeling nodig is om wel in lijn te komen met het gedachtegoed van Wonen Eerst. Op die manier belichten we niet alleen de huidige stand van zaken, maar ook de ontwikkelpotentie. Zo draagt dit boek bij aan de landelijke beweging om bestaande initiatieven door te ontwikkelen richting de uitgangspunten van Wonen Eerst.

Bij een aantal woonvormen is een QR-code opgenomen. Door op de naam te klikken of de QR-code te scannen kan geluisterd worden naar een geluidsfragment, waarin een deelnemer, bewoner, cliënt of professional zijn of haar ervaring deelt. Deze verhalen bieden een persoonlijke inkijk in de praktijk en maken zichtbaar waarom het voorbeeld werkt.

Legenda

In dit boek staan bij ieder concept symbolen die de kenmerken van de woonvorm weergeven en kleurcodes die onderscheid maken tussen onder meer leeftijdscategorieën. Hieronder volgt een toelichting op de gebruikte symbolen en kleuren.

Doelgroep

Alleenstaand

Groepen

Gezinnen

Volwassenen

Jongeren

Begeleiding

Vrijblijvend

Verplicht

Flexibele ondersteuning
op maat

Herstelgerichte
ondersteuning

Alternatieve huisvesting

Woonvorm

Zelfstandig

Woning delen

Community

Leegstand

Tijdelijk

Permanent

Intermediair

Omklap

Overig

Multiproblematiek

Verhouding tot Wonen Eerst

Draagt bij aan het voorkomen van dakloosheid

Geen onderdeel van het woonladdermodel

Wonen en zorg zijn gescheiden

Mensen hebben regie en keuzemogelijkheden

Woonvormen

- [Project 010](#)
- [BUUR](#)
- [Wonen Eerst Den Bosch](#)
- [De Rijk](#)
- [Corporatiehotel](#)
- [Skaeve Huse](#)
- [Housing First Jongeren](#)
- [Livin](#)
- [Meanderpark](#)
- [Binder](#)
- [Geclusterd beschermd thuis wonen Zwolle](#)
- [Seyster Veste](#)
- [Mixit](#)
- [Nijvelt](#)
- [Over de Die](#)
- [Samen Sterk Wonen](#)
- [Shortstay Abtswoude](#)
- [Kamers met Aandacht](#)
- [Onder de Pannen](#)
- [Parents house](#)
- [Tijdelijk onder Dak \(TOD\)](#)

Recepten

Succesversnellers

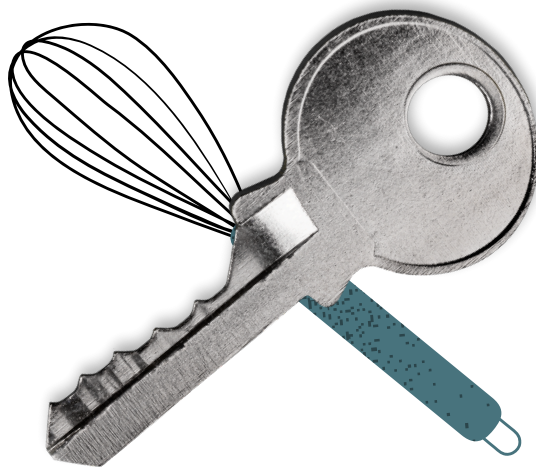
- [Respijthuis](#)
- [10-puntenplan Utrecht](#)
- [Leertraject voor begeleiders binnen gemengd wonen](#)
- [Maak je Eigen Thuis Training \(METT\)](#)
- [Omslagroute](#)
- [Housing First](#)
- [Springplank](#)
- [Transferpunt](#)
- [Zachte Landing in de Wijk](#)
- [Zorgvastgoed Netwerk](#)
- [Doorstroomplan](#)
- [Vereniging Beter Wonen](#)
- [Woonvermogen](#)
- [Collectief Kapitaal](#)

Recepten

Woonvormen

Project 010

Wat is het?

Project 010 is een initiatief van de gemeente Rotterdam en richt zich op het doorbreken van de cirkel van dak- en thuisloosheid onder jongeren van 18 tot 23 jaar. Met een volledig en samenhangend ondersteuningsaanbod – een ‘all-inclusive’ benadering – werkt het project aan een snelle herstart en een structurele verbetering van de levenskwaliteit van deze jongeren. De aanpak is gebaseerd op drie pijlers: Wonen Eerst, waarbij jongeren bij de start van het traject direct over een eigen woning beschikken; een Warm netwerk, bestaande uit een begeleider, straatadvocaat, vrijwillige mentor en een vaste contactpersoon vanuit de gemeente; en een Doorbraakbudget, dat het warme netwerk de ruimte biedt om zonder strikte regels investeringen te doen die de ontwikkeling van de jongere ondersteunen. Op dit moment biedt Project 010 ondersteuning aan 140 jongeren.

Werkzame elementen

- Vast warm netwerk met contactpersoon, vrijwillige mentor (Douwer) en straatadvocaat (ervaringsdeskundige)
- Flexibel inzetbaar doorbraakbudget
- Ondersteuning op maat en afbouw naar behoefte
- Goede samenwerking en afspraken met woningcorporaties
- Regelmatige themabijeenkomsten met betrokken partijen
- Inzet van uitgestroomde jongeren als ervaringsdeskundigen en betrekken bij beleid
- Douwer bereikbaar buiten kantooruren
- Handboek speciaal ontwikkeld voor deelnemers
- Driejaarlijkse evaluatie met procesregisseur, warm netwerk en deelnemer

Ter inspiratie

De eerste tien deelnemers zijn gedurende twee jaar gevolgd. Het Eindrapport Project 010 toont de positieve impact aan. Onderzoeksbureau CEBEON concludeerde in 2024 dat de Wonen Eerst-aanpak voor jongeren financieel duurzamer lijkt dan reguliere zorg. Vanaf 2025 wordt het project opgeschaald, uitgebreid naar volwassenen en voorbereid op een variant voor gezinnen.

Aandachtselementen

- Beperkte woningvoorraad
- Belemmeringen door wet- en regelgeving bij benodigde flexibiliteit
- Afstemming tussen gemeente, zorgpartijen en corporaties vraagt continue aandacht

Wonen Eerst

Project 010 sluit aan op meerdere actielijnen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Het biedt jongeren in kwetsbare posities snel toegang tot een zelfstandige woning, waarbij eigen regie het uitgangspunt is. De ondersteuning is flexibel, op maat, herstelgericht en afgestemd op individuele behoeften en levensfase.

In 2023 won Project 010 de VNG Innovatieprijs en in 2024 de Housing First Award. Sinds 2025 is er een Community of Practice gestart, samen met Housing First en tien steden, om kennis te delen en dakloosheid onder jongeren te beëindigen.

Financiële context

Project 010 wordt gefinancierd door de gemeente Rotterdam, met steun van het ministerie van VWS. Ook maatschappelijke partijen en fondsen dragen bij via (deel)financiering.

Gemeente Rotterdam

Derek Jochemsen
 Dm.jochemsen1@rotterdam.nl
 <https://www.rotterdam.nl/project-010>

Gemeente Rotterdam

René Meijborg
rm.meijborg@rotterdam.nl

Gemeente Rotterdam

Marlieke Sneep
m.sneep@rotterdam.nl

BUUR

Wat is het?

BUUR is een gemengd wonen-project in Centrum Leidsche Rijn, bestaande uit drie complexen met in totaal 450 woningen. Het is een samenwerking tussen Stichting De Tussenvoorziening, woningcorporatie Portaal, Woonin, middenverhuurder Woonhave en GGZ/MOBW Lister. Elk complex is voor 30% bewoond door bijzondere doelgroepen. Ook is er één gemeenschappelijke ruimte die door alle complexen gebruikt wordt. Deze ruimte wordt beheerd door een groep bewoners en ondersteund door een zorgpartij en een communitycoach. In ieder complex zijn drie verhuurders/corporaties, twee zorgpartijen en twee communitycoaches betrokken. Eén communitycoach is afkomstig van een zorgpartij, de ander vanuit de welzijnsorganisatie.

Werkzame elementen

- Goede samenwerking tussen ketenpartners (zorg, gemeente, corporaties en welzijnswerk)
- Scharrelruimte (begeleiders die tijd investeren in het ondersteunen van de woonvereniging en communityvorming)
- Vormen van een community van professionals nog voor de oplevering van het project
- Een klein begeleidingsteam op locatie
- Voor start van het wonen zorgen dat alle bewoners goed kennis maken
- Inzet van een communitycoach/procesbegeleider die vanaf het begin verbindingen legt

Wonen Eerst

De bewoners van de betrokken MO-zorgpartij ontvangen direct een contract op eigen naam. Bewoners van de andere zorgpartij wonen beschermd en huren deels via de zorgpartij middels een intermediaire constructie. Het scheiden van wonen en zorg is niet volledig gekaderd; begeleiding is een voorwaarde voor het wonen.

Aandachtselementen

- De inzet communitycoach/procesbegeleider
- Begeleiders die cliënten alleen ambulante bezoeken
- Stagnerende samenwerking met ketenpartners
- Corporatie en zorgpartij moeten met regelmaat afstemming hebben met elkaar.

Financiële context

Er is sprake van cliëntfinanciering MO via V Ooienmiddelen en cliëntfinanciering GGZ via Wlz/BT/indicaties.

De inzet van de communitycoach komt voort uit een subsidieaanvraag en is bedoeld voor alle bewoners en betrokkenen. De subsidie wordt aangevraagd door één partij, maar de inzet geldt voor iedereen. Communitycoaches zijn 1 tot 3 jaar betrokken bij het concept. Er wordt toegewerkt naar zelfsturing en eigenaarschap vanuit de woonvereniging, met de beheerderscorporaties in een waakvlamfunctie.

De Tussenvoorziening

Betty Korssen

bettykorssen@tussenvoorziening.nl

Wonen Eerst Den Bosch

Wat is het?

Wonen Eerst is bedoeld voor mensen (alleenstaanden, alleenstaanden met kinderen en gezinnen) die tot voor kort redelijk zelfstandig functioneerden, maar die door uiteenlopende omstandigheden dakloos zijn geraakt of dreigen te raken. Zij hebben kortdurende ondersteuning nodig om hun leven weer op de rit te krijgen, met als doel verdere teloorgang en maatschappelijke kosten te voorkomen. Ze krijgen een eigen woning met een tijdelijk huurcontract van twee jaar, op eigen naam en met een zorgbepaling. Door de snelle toeleiding en het voorkomen of verkorten van opvang behouden zij vertrouwen in het systeem, waardoor ondersteuning sneller wordt geaccepteerd en zelfstandigheid eerder wordt herwonnen.

Werkzame elementen

- Corporaties nemen verantwoordelijkheid m.b.t. bemiddeling
- Vooraf helderheid in processen en werken vanuit vertrouwen
- Hoge doorloopsnelheid van aanmelding tot sleutel (max. $\pm$ 3 maanden)
- Preventie: voorkomen is beter (en goedkoper) dan genezen
- Integrale dienstverlening en samenwerking
- Eigen keuze en regie van de inwoners
- Randvoorwaardelijke afspraken over inrichtingskosten

Aandachtselementen

- Woningschaarste
- Juiste screening bij aanmelding
- Te lange afstemming tussen corporaties, gemeente en uitvoerder
- Negatieve beeldvorming, o.a. binnen corporaties
- Vasthouden aan reguliere doorlooptijden
- Samenwerking wordt soms als ondermijnend in plaats van ondersteunend ervaren

Wonen Eerst

Het biedt een tijdelijke woonplek, van waaruit gezocht wordt naar een vaste verblijfplaats. Ondanks het tijdelijke karakter draagt het bij aan preventie, ondersteuning bij herstel en behoud van eigen regie.

Ter inspiratie

Zie: <https://modenbosch.nl/home/ik-zoek-hulp/mo-woonoplossingen/>

Financiële context

Volgens een lumpsum-financiering.

MO Den Bosch

 Thijs Honig
 t.honig@modenbosch.nl

 Martin Kok
 martinkok@burom4.nl

De Rijk

Wat is het?

In het nieuwbouwcomplex in Heuvel zijn 53 zelfstandige sociale huurappartementen beschikbaar, waarvan er 20 bedoeld zijn voor mensen die tijdelijke begeleiding van zorgprofessionals nodig hebben. Het complex is een samenwerking van woningcorporatie WonenBregburg en vier zorgaanbieders. Samen zorgen zij voor een goede samenstelling van de community waarin iedereen meetelt en meedoet, met of zonder hulpvraag. Het gebouw beschikt over een gemeenschappelijke keuken en tuin. Bewoners met een zorgvraag krijgen een intermediair contract. In de eerste twee jaar is dit gekoppeld aan de begeleidingsovereenkomst; daarna wordt het omgezet naar een regulier contract voor onbepaalde tijd.

Werkzame elementen

- Aanwezigheid van een community builder
- Gelijkwaardigheid tussen alle bewoners vanaf de start, inclusief eenzelfde selectie- en motivatieprocedure
- Duidelijk verwachttingsmanagement over gebruik van het complex en community living
- Het project is gebouwd op ontmoeting: bewoners komen elkaar makkelijk tegen

Aandachtselementen

- Meerdere aanbieders leiden tot verschillende verwachtingen over de aanpak van situaties
- Wisselingen van medewerkers binnen deelnemende organisaties
- Shared caseload niet vanaf de start ingesteld, wat teamontwikkeling vertraagt

Wonen Eerst

Dit concept werkt toe naar Wonen Eerst en bevat meerdere van de bijbehorende principes. Er is aandacht voor herstel en eigen regie en dakloosheid wordt voorkomen zonder gebruik van het woonladdermodel. Indien het contract direct op eigen naam wordt gezet en losstaat van de begeleiding, past het volledig binnen Wonen Eerst.

Ter inspiratie

Woongebouw De Rijk won de BLASTprijs 2023 vanwege de unieke stedenbouwkundige randvoorwaarden en de specifieke doelgroepen die zijn samengebracht.

Financiële context

Huurders betalen zelf de huur van het appartement en de bijdrage aan de community. Financiering voor begeleiding loopt via de betrokken organisaties per medewerker.

Wonenbregburg

Laura Tempelaars

l.tempelaars@wonenbregburg.nl

SMO Breda

Suzanne van Rossum

s.vanrossum@smobreda.nl

Corporatiehotel

Wat is het?

Het Corporatiehotel heeft twee locaties in Utrecht en biedt tijdelijke woonruimte aan mensen of gezinnen (max. 3 personen) die bijna dakloos zijn. Het doel is om snel een dak en perspectief te bieden, zodat verdere afglijding en toename van problemen door lange wachttijden wordt voorkomen. Het gaat om tijdelijke huisvesting voor alleenstaande woningzoekenden met een lichte hulpvraag op meerdere leefgebieden (zoals psychosociaal en financieel). Het kan gaan om een groepspand met (deels) gedeelde voorzieningen of om zelfstandige appartementen, afhankelijk van de beschikbare woonruimte.

Werkzame elementen

- Huisvesting zonder (intensieve) begeleiding; goedkoper dan opvang voor mensen die redelijk zelfstandig zijn
- Minder kans op terugval
- Goede samenwerking tussen buurtteams/sociale teams, woningcorporatie, Het Vierde Huis en zorgpartijen

Aandachtselementen

- Tijdelijke oplossing; er is uiteindelijk een structurele woning nodig
- Wachttijden voor sociale huur bij uitstroom
- Beperkte beschikbaarheid van woningen
- Geen persoonlijke begeleiding; vereist dat er niet te veel problematiek is

Wonen Eerst

Het Corporatiehotel biedt tijdelijk onderdak, met als doel uitstroom naar een eigen woning binnen 1,5 jaar. Tot die tijd kunnen cliënten in het corporatiehotel verblijven. Ondanks de tijdelijke duur draagt dit concept bij aan het preventieve karakter van Wonen Eerst. Het is een goed voorbeeld van het scheiden van wonen en zorg.

Ter inspiratie

Binnen dit concept ligt de focus op economisch dakloze mensen: mensen met een woonprobleem, maar zonder zware zorg- of verslavingsproblematiek.

Financiële context

Er wordt gebruikgemaakt van budgetfinanciering door de gemeente.

Het Vierde Huis
www.hetvierdehuis.nl

De Tussenvoorziening
<https://tussenvoorziening.nl/wat-is-er-nodig/opvang/het-corporatiehotel/>
030 234 98 19

Skaeve Huse

Wat is het?

Een vorm van begeleid wonen in Utrecht voor mensen die zich niet kunnen aanpassen aan de woon- en leefregels van een reguliere wijk. Wanneer zij te dicht bij anderen wonen, veroorzaken ze overlast – bijvoorbeeld door herrie, rommel of conflicten. Vaak liggen psychiatrische problemen hieraan ten grondslag. Deze woonvorm richt zich op stabilisatie en 'blijven wonen', niet op doorstroom naar een reguliere woning. Momenteel zijn er zeven Skaeve Huse in Utrecht Leidsche Rijn. Bij vrijkomende plekken wordt binnen de Utrechtse overlegtafels een nieuwe bewoner gezocht.

Werkzame elementen

- Dagelijkse individuele ondersteuning door aanwezige begeleiders
- Bewoners kunnen grotendeels zichzelf zijn
- Eigen woonunit en buitenruimte
- Wat in reguliere buurten of instellingen tot problemen leidde, speelt hier niet of minder – mits de bewoner begeleiding en grenzen accepteert

Aandachtselementen

- Moeilijk vindbare locaties vanwege stigma rondom deze woonvorm
- Beperkt draagvlak; gemeenten lopen aan tegen het 'not in my backyard'-principe
- Zeer beperkt aantal plekken, terwijl de vraag groot is
- Lange doorlooptijd van initiatief tot ingebruikname

Wonen Eerst

Skaeve Huse werkt met tijdelijke contracten die worden verlengd. Er is weinig keuzevrijheid of regie voor bewoners. Tegelijkertijd is het een uniek alternatief voor mensen die buiten het reguliere aanbod vallen en anders op straat zouden belanden. Daarmee draagt het bij aan herstel, ondersteuning op maat en het voorkomen van dakloosheid.

Ter inspiratie

Skaeve Huse is inmiddels in meerdere Nederlandse steden en ook internationaal opgezet.

Financiële context

De woonvorm wordt (deels) door de gemeente gefinancierd. Bewoners betalen zelf huur en gebruikskosten.

De Tussenvoorziening

Ingrid Verkerk

IngridVerkerk@tussenvoorziening.nl

'Let niet op de rommel,' zegt Inger, 'er staat een beetje veel. We verzamelen allebei graag spullen, soms een beetje te veel, grinnikt ze. 'Maar ooit beginnen we een tweedehandswinkel, dat is de droom.' Een naam voor het winkeltje heeft ze al.

Inger, Skaeve Huse Kwintes

Housing First Jongeren

Wat is het?

Speciaal voor jongeren tussen de 18 en 23 jaar die dakloos zijn of dreigen te worden, is er Housing First Jongeren. De leeftijdsgrens geldt voor aanmelding; het traject kan ook na het 23e levensjaar worden voortgezet. Housing First betekent: eerst een woning. Een eigen huis biedt veiligheid, rust en autonomie – de basis om problemen aan te pakken en een zelfstandig bestaan op te bouwen. Voorwaarde is dat de jongeren begeleiding ontvangen zodra ze een woning hebben. Zij worden intensief begeleid door professionals die niet de regie overnemen, maar naast de jongere staan. Ze helpen bij het maken van keuzes en bieden steun in goede en slechte tijden. Ze begrijpen dat niet alles in één keer lukt. Bij Housing First staat de relatie centraal, niet de doelen. Vertraging of terugval hoort erbij en ondermijnt de relatie niet, maar verdiept die juist. In vergelijking met Housing First voor volwassenen ligt de nadruk bij jongeren meer op persoonlijke ontwikkeling. Bij verslaving ligt de focus meer op herstel en abstinentie. Ook speelt de voorgeschiedenis in de jeugdzorg vaak een grotere rol in de begeleiding.

Werkzame elementen

- Goede samenwerking met de gemeente, bijvoorbeeld voor het snel aanpassen van indicaties
- Goede samenwerking met corporaties om snel en voldoende woningen beschikbaar te stellen

Aandachtselementen

- Ketenpartners die de principes van Housing First niet goed begrijpen en werken vanuit traditionele zorgkaders

Wonen Eerst

Housing First Jongeren komt dicht in de buurt van volledig Wonen Eerst. Het scheiden van wonen en zorg is nog niet volledig gerealiseerd: wonen en begeleiding zijn nog verbonden en er is sprake van intermediaire verhuur.

Ter inspiratie

Benieuwd hoe Housing First Jongeren werkt? Bekijk de video en ervaringsverhalen via: <https://www.legerdesheils.nl/zorg/locatie/housing-first-jongeren>

Financiële context

Ambulante zorg wordt gefinancierd via indicaties, vooral vanuit de WMO en eventueel via de Wlz of IFZO. Bewoners betalen zelf de huur en voorzieningen.

Leger des Heils

Marieke Bakker

NW.Housing.First.Jongeren.Den.Haag.DL@legerdesheils.nl

Livin

Wat is het?

Livin is een wooncomplex in Leidsche Rijn, Utrecht, ontwikkeld in samenwerking tussen zorgorganisatie De Tussenvoorziening en woningcorporatie Woonin. In het complex wonen 84 reguliere huurders en 36 Eerst een Thuis-bewoners. Deze bewoners ontvangen begeleiding die geleidelijk wordt afgebouwd over een periode van drie jaar. Per complex zijn maximaal twee zorgaanbieders betrokken. Eén van de woningen is ingericht als gemeenschappelijke ruimte en er is een kantoor met ontmoetingsruimte voor de woonvereniging.

Werkzame elementen

- Corporatie en zorgaanbieder selecteren gemotiveerde bewoners en zorgen samen voor prettig wonen
- Begeleiders zijn getraind
- Korte lijnen tussen begeleiders en sociaal beheerders
- Bewoners kunnen nieuwe rollen aannemen, zoals buur of bestuurslid

Aandachtselementen

- Te grote schaal van het project, waardoor bewoners elkaar moeilijk leren kennen
- Woningen zijn te klein en van matige kwaliteit

Wonen Eerst

Bewoners wonen zelfstandig zonder woonladderconstructie. Er is sprake van intermediaire verhuur waarbij wonen en zorg niet gescheiden zijn. Het concept draagt bij aan preventie van dakloosheid en heeft daarnaast potentie om ook leegstand te voorkomen.

Ter inspiratie

Lees het verhaal over het succes van Livin op de website van De Tussenvoorziening:
<https://tussenvoorziening.nl/verhalen/het-succes-van-gemengd-wonen-zij-blijven-wij-gaan-in-plaats-van-andersom>

Financiële context

De huurprijs voor Eerst een Thuis-bewoners bedraagt €621 per maand.

Woonin
<https://www.woonin.nl/gemengd-wonen/livin>

De Tussenvoorziening
Betty Korssen
✉ BettyKorssen@tussenvoorziening.nl

Meanderpark

Wat is het?

Meanderpark is een wooncomplex in Nieuwegein en een samenwerking tussen De Tussenvoorziening, zorgorganisatie Lister, Steunpunt Vluchtelingen en woningcorporatie Portaal. De woningen zijn gerealiseerd in een voormalig gemeentehuis dat door Portaal is omgebouwd tot wooncomplex. Het bestaat uit 150 woningen voor reguliere huurders, 48 voor mensen uitgestroomd uit Beschermd Wonen, 27 voor statushouders en 25 voor voormalig dak- en thuisloze mensen (Eerst een Thuis-bewoners). Op de begane grond is een gemeenschappelijke huiskamer met keukenfaciliteiten en een vergaderruimte. Het gaat om omklapwoningen met uitzicht op een vast huurcontract.

Werkzame elementen

- Begeleiding door Lister voor uitstromers uit Beschermd Wonen, door Steunpunt Vluchtelingen voor statushouders en door De Tussenvoorziening voor voormalig dak- en thuisloze mensen
- Portaal en De Tussenvoorziening beschikken over een eigen kantoorruimte in het gebouw
- Het complex ligt op een industrieterrein dat wordt getransformeerd tot woonwijk

Aandachtselementen

- De ligging en opzet kunnen zorgen voor isolatie van de reguliere samenleving
- Geen voorzieningen in de directe omgeving
- Grootschaligheid van het project
- Transitie naar woonwijk vergt veel tijd

Wonen Eerst

Dit concept sluit deels aan bij Wonen Eerst. Er is sprake van zelfstandige woningen met uitzicht op een contract op eigen naam. Dakloosheid wordt voorkomen, wonen en zorg zijn gescheiden en er is ondersteuning bij herstel. Bijzonder is de brede doelgroep wat inclusie bevordert.

Ter inspiratie

- <https://tussenvoorziening.nl/verhalen/het-succes-van-gemengd-wonen-zij-blijven-wij-gaan-in-plaats-van-andersom/>
- <https://meanderparknieuwegein.nl>

Financiële context

Kosten zijn gemaakt door de woningcorporatie voor het ombouwen van het gemeentehuis. Huur voor Eerst een Thuis-bewoners: €420–650 per maand (excl. g/w/l).

De Tussenvoorziening

 Betty Korssen
 BettyKorssen@tussenvoorziening.nl
 <https://meanderparknieuwegein.nl>

Binder

Wat is het?

Binder is een gemengd wonen-project voor 100 bewoners in Nijmegen. De doelgroep bestaat uit een 'Magic Mix' van dragende en vragende bewoners, waarbij beide groepen van elkaar kunnen leren. Het is een samenwerking tussen de gemeente Nijmegen, woningcorporatie Talis, Sterker Sociaal Werk en GGD Gelderland-Zuid. In 2018 stelde het College van B&W een tekort aan betaalbare woningen vast, met name voor mensen met een laag inkomen (huur tot €300). Binder werd opgezet om dak- en thuisloze mensen en spoedzoekers tijdelijk te huisvesten. Het doel is hen goed op te vangen en doorstroom naar de reguliere woningmarkt te bevorderen.

Werkzame elementen

- Betaalbare en zelfstandige huisvesting voor kwetsbare groepen, gebaseerd op het Housing First-principe; dit biedt stabiliteit en eigenwaarde
- Samenwonen en sociale interactie worden bevorderd wat eenzaamheid vermindert
- Zelfstandig wonen wordt gecombineerd met bescherming, toezicht en directe hulp

Aandachtselementen

- Het huurcontract is tijdelijk (minimaal 6 maanden, maximaal 5 jaar)
- Geen gezamenlijke ruimte voor ontmoeting
- Dragende bewoners stromen relatief snel door
- Community-building moet actief worden gestimuleerd

Wonen Eerst

Dit project sluit deels aan bij de principes van Wonen Eerst: beide groepen bewoners ontvangen een zelfstandig huurcontract. In tegenstelling tot Wonen Eerst is dit contract echter tijdelijk en eindig. Het scheiden van wonen en zorg is wel geborgd en het project draagt bij aan het voorkomen van dakloosheid.

Ter inspiratie

Neem ook een kijkje bij Platform31, waar dit concept uitgebreid is geëvalueerd.

Financiële context

De kosten kwamen voor rekening van woningcorporatie Talis en de gemeente Nijmegen. De huur ligt tussen €213 en €362 (excl.).

Talis Wonen

<https://www.talis.nl/ik-ben-op-zoek/sociale-huurwoning/samen-wonen-in-binder/>

binder@talis.nl

Geclusterd beschermd thuis wonen Zwolle

Wat is het?

In de beweging naar beschermd thuis wonen heeft Zwolle, samen met Zwolse corporaties, acht zorgaanbieders en Hart voor Zwolle, een gemengd wonen-concept ontwikkeld met communityvorming als uitgangspunt. In deze community woont twee derde van de bewoners met een psychische kwetsbaarheid zelfstandig. Samen met het overige derde deel meewoners vormen zij een gemeenschap waarin men naar elkaar omziet. Individuele begeleiding wordt geboden door een van de acht zorgaanbieders. Welzijnsorganisatie Hart voor Zwolle ondersteunt bij het bouwen aan de community.

Werkzame elementen

- Begeleiding geboden door de zorgaanbieder
- Afspraken met zorgorganisaties per project
- Reguliere huurcontracten, ook bij doorstroomprojecten
- Cliënten staan open voor wonen in een community
- Meewoners bewust gekozen door welzijnsorganisatie op basis van motivatie
- Opbouw van een sociaal netwerk
- Scheiding van zorg en welzijn via aparte betrokken partijen
- Welzijnsaspect geborgd door externe organisatie
- Goed gepositioneerde gemeenschappelijke ruimte in het complex
- Clustering binnen het gebouw zorgt voor onderlinge ontmoetingen

Aandachtselementen

- Vertrouwen, korte lijnen en samenwerking zijn cruciaal
- Moeilijk om voldoende passende huisvesting te vinden
- Community kan overbodig worden zonder bewoners met hulpvraag
- Nieuwe locatie voor community lastig te realiseren
- Spanningsveld tussen zorgvraag en woningnood
- Duidelijke afspraken nodig over zorgaanbod

Ter inspiratie

Uit ervaring blijkt dat zorg kan worden afgeschaald wanneer bewoners in een community wonen. Veel hulpvragen worden al binnen de community opgepakt.

Wonen Eerst

Dit innovatieve woonconcept sluit aan bij het Wonen Eerst-principe. Het biedt een stabiele thuisbasis op eigen naam, met duidelijke scheiding van wonen en zorg. De wens is om zorg in de toekomst flexibeler op- en af te schalen en ondersteuning vrijblijvender te maken.

Financiële context

Bewoners betalen zelf de huisvestingskosten. De gemeente financiert de zorg en het welzijnsaspect.

Zwolle

 Catharine Schutter
 C.Schutter-van.der.Schaft@zwolle.nl
 06 50167092

 <https://www.zwolle.nl/sociaaldomein/spoor-2-naar-een-beschermd-thuis>

Seyster Veste

Wat is het?

Een wooncomplex van 32 woningen in een voormalig kantoorpand, omgevormd tot een gemengde woonvorm. Sociale huurders en huurders via de maatschappelijke opvang vormen samen een community, zijn goede burens en voelen zich verbonden. Reguliere bewoners kiezen zelf nieuwe burens bij verhuizingen. De woonvereniging kent drie commissies: bestuur, activiteiten en toelating. Elke reguliere bewoner neemt vanaf de start deel aan één commissie; cliënten sluiten doorgaans later aan. Jaarlijks kan de samenstelling wisselen, maar betrokkenheid blijft verplicht. De zorgpartij is drie jaar betrokken voor begeleiding van cliënten en ondersteuning van de woonvereniging, met als doel volledige zelforganisatie.

Werkzame elementen

- Sterke samenwerking tussen ketenpartners
- Scharrelruimte voor begeleiders om de community te ondersteunen
- Klein begeleidingsteam op locatie
- Kleine schaal maakt het mogelijk dat iedereen elkaar leert kennen; betrokkenheid is groot

Aandachtselementen

- Geen ruimte voor scharrelend werk van begeleiders
- Alleen ambulante begeleiding voor cliënten
- Samenwerking met ketenpartners stagneert soms
- Structurele afstemming tussen corporatie en zorgpartij is nodig

Wonen Eerst

Het project is succesvol afgerond. De zorgpartijen zijn uitgefaseerd, alle bewoners hebben een vast contract op eigen naam en het pand wordt volledig zelf georganiseerd. In de opstartfase waren er omklapcontracten en was wonen nog gekoppeld aan zorg.

Ter inspiratie

Website: <https://www.wvseysterveste.nl/>
Instagram:
<https://www.instagram.com/seysterveste/>

Financiële context

Financiering: 50% gemeente Zeist en 50% gemeente Utrecht. Daarnaast 6 uur per week procesbegeleiding (community building) gefinancierd.

De Tussenvoorziening

 Betty Korssen
 BettyKorssen@tussenvoorziening.nl

Mixit

Wat is het?

Mixit is een wooncomplex in Leidsche Rijn, Utrecht, gerealiseerd door De Tussenvoorziening en woningcorporatie Woonin. Het complex huisvest 70 reguliere huurders en 30 Eerst een Thuis-bewoners. Er zijn twee- en driekamerwoningen verdeeld over zes woonlagen. Op de begane grond bevinden zich een gemeenschappelijke huiskamer en werkruimtes voor begeleiders en de beheerder.

Werkzame elementen

- Corporatie en zorgaanbieder selecteren gemotiveerde bewoners en zorgen samen voor prettig wonen
- Ondersteuning is afgestemd op de cliënt en wordt binnen drie jaar geleidelijk afgebouwd
- Maximaal twee zorgaanbieders per complex, begeleiders zijn getraind
- Korte lijnen tussen begeleiders en sociaal beheerders
- Eerste drie jaar is een kantoorruimte beschikbaar voor opbouw van de woonvereniging
- Ontmoetingsruimte voor de woonvereniging
- Positieve sociale controle biedt structuur en veiligheid
- Bewoners kunnen rollen vervullen als buur, organisator of lid van de activiteitengroep of het bestuur

Aandachtselementen

- Schaalgrootte kan belemmerend zijn: bewoners leren elkaar minder goed kennen, wat kan leiden tot eenzaamheid

Wonen Eerst

Mixit sluit deels aan bij de Wonen Eerst-principes. Bewoners wonen zelfstandig, maar wonen en zorg zijn nog niet volledig gescheiden. Het huurcontract staat niet direct op eigen naam, maar kan binnen een jaar worden omgezet naar een regulier contract. De selectieprocedure is niet gespecificeerd, wat vragen oproept over de mate waarin wensen van deelnemers worden meegewogen.

Ter inspiratie

Lees meer op:
<https://tussenvoorziening.nl/verhalen/dit-is-echt-een-nieuwe-manier-van-samenwerken>

Financiële context

De huurprijs voor Eerst een Thuis-bewoners is €621 per maand.

Woonin
 <https://www.woonin.nl/gemend-wonen/mixit>

De Tussenvoorziening
 Betty Korssen
 BettyKorssen@tussenvoorziening.nl

Nijevelt

Wat is het?

Gemengd wonen Nijevelt is een wooncomplex met 33 woningen in een gerenoveerd voormalig ouderenzorggebouw. In samenwerking tussen GroenWest en het Leger des Heils wonen hier twee groepen: huurders die ondersteuning krijgen om zelfstandig te wonen (o.a. uit de maatschappelijke opvang, beschermd wonen of reclassering) en bewoners die bewust kiezen voor een actieve rol als goede buur. In 15 woningen begeleidt het Leger des Heils bewoners bij hun overstap naar zelfstandig wonen. De overige huurders bouwen mee aan een hechte community via regelmatig contact, gezamenlijke activiteiten en deelname aan werkgroepen of het bestuur. Zo wordt stigmatisering tegengegaan en ontstaat ruimte voor normalisering, waarbij iedereen een waardevolle bijdrage levert.

Werkzame elementen

- Iedereen moet willen bijdragen aan de community
- Een goede communitycoach
- Een passende mix tussen reguliere bewoners en bewoners uit de MO-uitstroom
- Ontmoetingsplaatsen zijn belangrijk voor destigmatisering
- Zowel sociaal als fysiek beheer is essentieel

Aandachtselementen

- Communityvorming vraagt gezamenlijke inzet en voldoende begeleiding

Wonen Eerst

Bewoners huren zelfstandig via de corporatie, met begeleiding vanuit een zorgorganisatie. De opbouw van een community voorkomt herhaalde dakloosheid. Dit sluit aan bij de principes van Wonen Eerst. In de eerste twee jaar is er een driepartijenovereenkomst; daarna volgt een regulier huurcontract. Wonen en zorg zijn in deze fase nog niet volledig gescheiden.

Ter inspiratie

Bekijk de video's:

- <https://www.youtube.com/shorts/jFfKTXz-00I>
- <https://www.youtube.com/watch?v=appdUox4g6A>

Financiële context

De corporatie investeert in het gebouw en sociaal beheer. Het Leger des Heils verzorgt de begeleiding. Van de zorgindicatie is 10% bestemd voor participatie en woonvaardigheden, waarmee de community wordt opgebouwd.

Leger des Heils
✉ ambulantehulpverlening.west@legerdesheils.nl

Over de Die

Wat is het?

Over de Die is een woonconcept in Alkmaar waar verschillende groepen bewoners samenkomen in één buurt, met als doel een hechte gemeenschap op te bouwen. Reguliere huurders (en soms kopers) wonen samen met mensen in een kwetsbare situatie die ondersteuning nodig hebben. Via ontmoeting, onderling contact en gezamenlijke activiteiten wordt actief gebouwd aan verbinding. Community building staat centraal: bewoners worden gestimuleerd elkaar te leren kennen, elkaar te helpen en samen een inclusieve leefomgeving te vormen. Een goede buur zijn is het uitgangspunt. Huurders starten vaak in een omklapwoning, met uitzicht op een permanente woning.

Werkzame elementen

- Duidelijke afspraken over proces en uitvoering
- Opbouw van een duurzaam netwerk
- Community builder werkt nauw samen met zorg en corporatie
- Gezamenlijke ontmoetingsruimte
- Vroege betrokkenheid van zorgpartij via nauwe samenwerking met gemeente en woningbouw

Aandachtselementen

- Samenwerking in de keten hangt soms af van individuele medewerkers
- Geen kantoorruimte op locatie
- Woningtekort en lange wachttijden
- Financiering sluit niet altijd aan bij het concept

Wonen Eerst

Er is sprake van een zelfstandige woning met omklapcontract. Begeleiding en wonen zijn gescheiden, met de focus op ondersteuning vanuit het community-gedachtegoed. Het concept sluit aan bij meerdere principes van Wonen Eerst.

Ter inspiratie

De aanpak is gericht op duurzame netwerken en een sterke rol als 'goede buur'.

Financiële context

De community builder wordt gefinancierd via subsidie. Lumpsumfinanciering is wenselijk, zodat beschikbaarheid van professionals leidend wordt.

Ontmoeting

 Cor Jong, Regisserend begeleider
 cjong@ontmoeting.nl
 030 635 40 90

Klik op de naam of scan de QR-code voor een audiofragment

Collega Mark

Samen Sterk Wonen

Wat is het?

Samen Sterk Wonen is een gemengde woonvorm waar reguliere huur, koopwoningen en woningen voor bijzondere doelgroepen samenkomen in één pand. Bewoners hebben een zelfstandig appartement via intermediaire verhuur. Voorwaarde is de betrokkenheid van één of meerdere naasten die actief meedoen en ondersteuning bieden. Het uitgangspunt is triadisch werken: bewoner, naasten en begeleiding hebben een gelijkwaardige rol. Alle bewoners, huurders en kopers dragen samen verantwoordelijkheid voor het leefklimaat. Eén appartement fungeert als gedeelde woonkamer voor activiteiten, vergaderingen en ontmoetingen.

Werkzame elementen

- Gespikkeld wonen en aanwezigheid van peers vergemakkelijken integratie in de wijk
- Gedeelde woonkamer/kantoorruimte versterkt groepscohesie en toegankelijkheid van begeleiding
- Actieve betrokkenheid van de corporatie
- Goede samenwooncohesie vermindert eenzaamheid en vergroot informele hulp, waardoor minder professionele zorg nodig is

Aandachtselementen

- Afspraken en visie op wonen tussen corporatie en zorgaanbieder zijn noodzakelijk
- Beperkte uitstroommogelijkheden door wachttijden in reguliere verhuur
- Wegvallen van naasten kan impact hebben op begeleiding
- Wachttijden en onderbezetting binnen de GGZ beïnvloeden continuïteit

Wonen Eerst

De woonvorm sluit deels aan bij Wonen Eerst: bewoners hebben een eigen appartement en er is aandacht voor herstel via triadische begeleiding. Wel is sprake van intermediaire verhuur en zijn wonen en zorg niet volledig gescheiden.

Ter inspiratie

- Naasten zijn betrokken in de ondersteuning
- Het triadisch werken is onderscheidend
- Er zijn werkgroepen binnen het pand

Financiële context

De huur wordt door bewoners zelf betaald. Zorg wordt gefinancierd via WMO en WLZ.

HVO Querido Amsterdam.

- 📍 Locatie oost; volwassenen (SSWO)
- 📍 locatie west (SSWW); t/m jongvolwassenen.
- ✉️ info@hvoquerido.nl

Klik op de naam of scan de QR-code voor een audiofragment

Collega
Ralph

Client
Amir

Shortstay Abtswoude

Wat is het?

Abtswoude Bloeit is een voormalig verzorgingstehuis dat is omgevormd tot een plek waar buurtbewoners samenkomen en bewoners elkaar ondersteunen in de Woonkamer van de Wijk. Een vastgoedinvesteerder en Stichting Herontwikkeling tot Studentenhuisvesting Delft hebben samengewerkt om een tijdelijk woonproject op te zetten voor mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang. In het pand wonen studenten, ouderen, cliënten van KesslerPerspektief, medewerkers van Pieter van Foreest en Oekraïense vluchtelingen samen. Voor cliënten van KesslerPerspektief met een lichte zorgvraag zijn 32 studio's beschikbaar, met eigen sanitair en gedeelde woonkamer en keuken.

Werkzame elementen

- Cliënten worden gescreend door de trajectcoördinator die bepaalt welke woonvorm passend is
- Volledige medewerking van cliënten bij het zoeken naar een permanente woonplek
- Alleen cliënten met lichte zorgvraag die zonder overlast kunnen wonen in de wijk
- Sociaal beheer: marge op huur dekt leegstand, onderhoud en onverwachte situaties

Aandachtselementen

- Tijdelijke huurcontracten (max. 18 maanden, eventueel verlengd tot 24)
- Voorwaarden: cliënt moet zelfstandig kunnen wonen, huur kunnen betalen, geen structurele overlast veroorzaken, en begeleiding toelaten
- Short Stay wordt als doorstroom voorziening ingezet om de periode in de Noodopvang zo kort mogelijk te houden

Wonen Eerst

Deze woonvorm bevat meerdere elementen van Wonen Eerst. Ondanks dat het huren tijdelijk is, hebben cliënten een huurcontract op eigen naam. Dat draagt bij aan het voorkomen van dakloosheid en bevordert herstelgerichte ondersteuning.

Ter inspiratie

Tijdelijke opvang achter de eigen voordeur is effectiever dan opvang in een groepsvoorziening.

Financiële context

Er wordt verhuurd op basis van marktconforme huur die bewoners zelf betalen. De marge op de huur wordt uitsluitend ingezet voor huisvestingskosten..

Kessler Perspektief

 Rianne Sint

 r.sint@kesslerperspektief.nl

 <https://kesslerperspektief.nl/>

Kamers met Aandacht

Wat is het?

Kamers met Aandacht biedt jongeren van 18 tot 23 jaar zonder vangnet, geld of vaardigheden om zelfstandig te wonen de mogelijkheid om tijdelijk bij particulieren in te wonen. Ze ontvangen de aandacht die ze nodig hebben. Jongeren krijgen een tijdelijke overeenkomst die gekoppeld is aan een begeleidingsovereenkomst, waardoor begeleiding verplicht is. Die begeleiding wordt geleidelijk afgebouwd. Jongeren kunnen maximaal twee jaar bij een gezin wonen. Er wordt ondersteuning geboden bij het zoeken naar vervolgwoonruimte en er wordt altijd gezorgd dat de jongere niet op straat komt te staan.

Werkzame elementen

- Begeleider van de jongere komt in de eerste zes maanden wekelijks langs
- Verhuurders krijgen ondersteuning vanuit Kamers met Aandacht
- Verhuurders moeten een VOG aanleveren
- Goede match wordt zorgvuldig gemaakt via gesprekken met jongere en verhuurder

Aandachtselementen

- Jongeren kunnen meer problemen hebben dan vooraf bekend is
- Gemeenten moeten toestemming geven voor hospitaverhuur

Wonen Eerst

KMA is een preventieve vorm van opvang, gericht op jongeren die anders op straat of in de opvang belanden. Ondanks het tijdelijke karakter draagt het bij aan herstel en perspectief. De ondersteuning is op maat en flexibel, waardoor jongeren rust krijgen om verder te bouwen aan hun toekomst.

Ter inspiratie

KMA is actief in bijna 100 gemeenten en heeft bijna 300 jongeren geplaatst in vijf jaar tijd. Bekijk beschikbare kamers:
<https://kamersmetaandacht.nl/overzicht-verhuurders/>

Financiële context

Deelname aan Kamers met Aandacht is kosteloos. De jongere betaalt rechtstreeks huur aan de hospita.

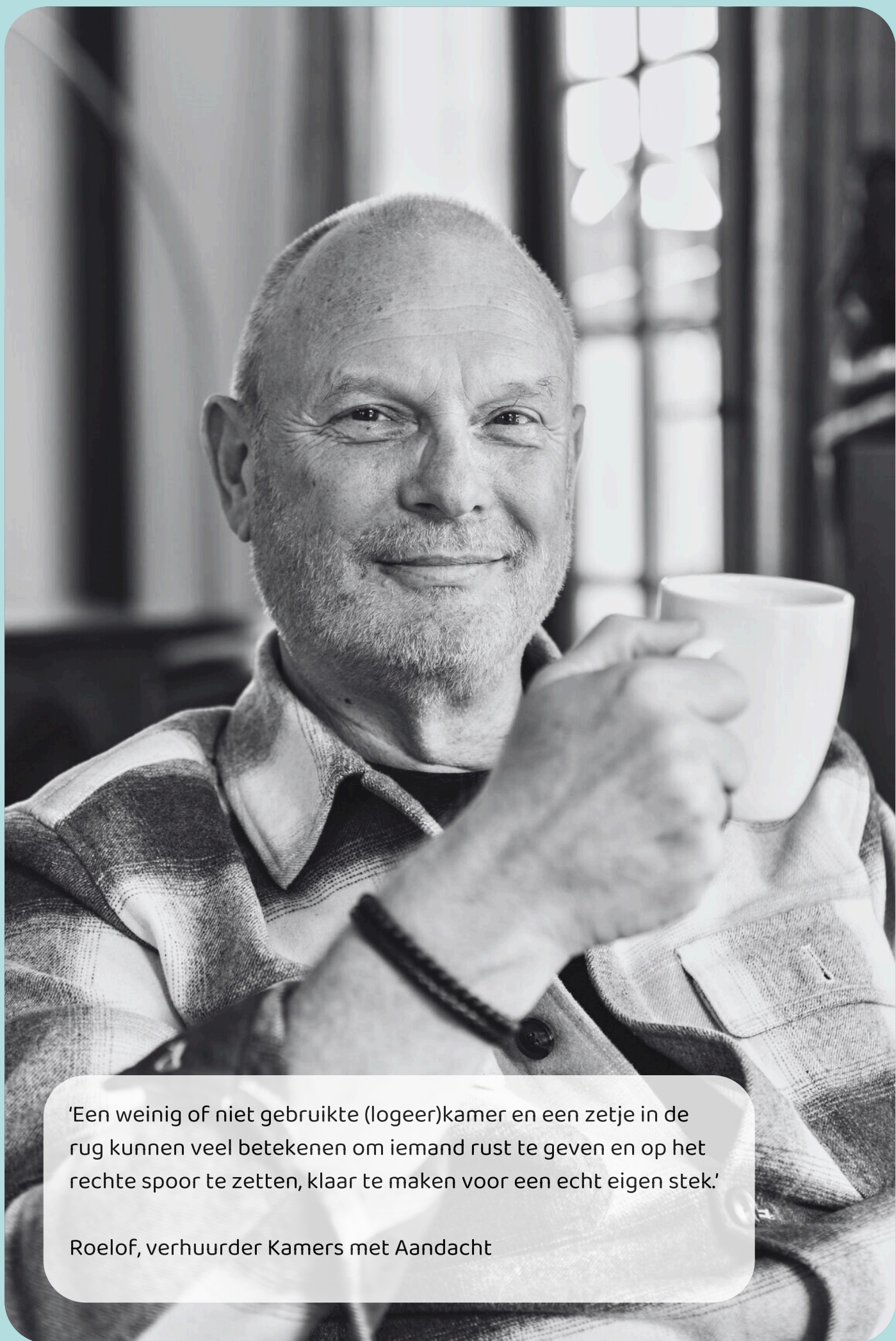

Kamers met Aandacht
<https://kamersmetaandacht.nl/>
06 - 11 13 46 85
E-mail: Bianca@kamersmetaandacht.nl

Klik op de naam of scan de QR-code voor een audiofragment

Oud-huurster
Daphne

'Een weinig of niet gebruikte (logeer)kamer en een zetje in de rug kunnen veel betekenen om iemand rust te geven en op het rechte spoor te zetten, klaar te maken voor een echt eigen stek.'

Roelof, verhuurder Kamers met Aandacht

Onder de Pannen

Wat is het?

Onder de Pannen is een tijdelijke woonoplossing voor economisch dakloze mensen, bedoeld om door te stromen naar duurzame huisvesting. Het is een samenwerking tussen De Regenboog Groep, gemeente Amsterdam en woningcorporaties. Via hospitaverhuur kan iemand maximaal een jaar in een lege kamer van een stadgenoot wonen. In die periode krijgt de deelnemer ondersteuning bij het zoeken naar een woning en het aanpakken van (kleine) problemen. Gemiddeld vinden zo'n 50 mensen per jaar via dit initiatief een tijdelijke woonplek.

Werkzame elementen

- Tijd nemen voor een goede voorbereiding
- Heldere afspraken tussen Onder de Pannen en de gemeente
- Verhuurders met een uitkering mogen kamers verhuren via Onder de Pannen
- Een op maat gemaakt doorstroomplan, opgesteld samen met maatschappelijk werk, met vaste contactmomenten en acties
- Verhuurders krijgen ondersteuning van een projectmedewerker van De Regenboog Groep
- Zorgvuldige matching tussen huurder en verhuurder

Aandachtselementen

- Regelgeving is complex en afhankelijk van gemeente en situatie
- Lage instroom van verhuurders
- Een convenant met afspraken tussen aanbieder en corporaties is noodzakelijk
- Storytelling helpt bij het doorbreken van stigma's rond economisch dakloze mensen
- Wonen en zorg zijn gescheiden via aparte teams

Wonen Eerst

Onder de Pannen draagt bij aan Wonen Eerst door tijdelijke, reguliere huisvesting te bieden, los van zorg, met aandacht voor eigen regie, keuzevrijheid en inzet van ervaringsdeskundigheid. Ondanks het tijdelijke karakter staat het perspectief van Wonen Eerst centraal. Minimaal 30% van de deelnemers stroomt binnen een jaar door naar een zelfstandige woning met een contract op eigen naam.

Ter inspiratie

De Regenboog Groep heeft een landelijk netwerk opgezet via een social franchise model, zodat ook andere gemeenten en aanbieders leegstaande ruimte kunnen benutten. Zie www.onderdepannen.nl voor meer informatie.

Financiële context

Huurders betalen via een eigen huurovereenkomst aan de aanbieder, die op zijn beurt de hospitaverhuurder uitbetaalt. Zo loopt de verhuurder geen financieel risico. Gemeente Amsterdam subsidieert de werving, matching, plaatsing en begeleiding.

De Regenboog Groep
<https://www.deregenboog.org/nl>
tkuschel@deregenboog.org
info@deregenboog.org

Klik op de naam of scan de QR-code voor een audiofragment

Verhuurster
Theodora

Collega
Jacky

Parentshouse

Wat is het?

Parentshouse is een tijdelijke woonoplossing voor economisch dakloze ouders met kinderen, gericht op doorstroom naar duurzame huisvesting. Het concept is een samenwerking tussen De Regenboog Groep (DRG) en woningcorporaties. In een Parentshouse wonen drie gescheiden ouders die zorg dragen voor hun kinderen en waar logeren mogelijk blijft. Het biedt een jaar woonrust om de scheiding te verwerken, een ouderschapsplan te maken en een vervolgwoning te regelen.

Werkzame elementen

- Het huis ligt idealiter dicht bij het voormalige ouderlijk huis
- Ondersteuning bij het samenwonen door een medewerker
- Maatschappelijk werker begeleidt bij financiën en doorstroom
- Goede match tussen bewoners
- Doorstroomplan op maat met vaste contactmomenten en acties
- Kleinschalige woonvorm bevordert onderlinge steun en vergroot veerkracht bij ouders

Aandachtselementen

- Geschikte locaties vinden die groot genoeg zijn is lastig
- Financiering van project en begeleiding is een uitdaging
- Heldere afspraken zijn nodig binnen het huis
- Scheiding van wonen en zorg via aparte teams
- Expertise en netwerk voor duurzame huisvesting zijn essentieel
- Goede match vergroot kans op harmonieus samenleven

Wonen Eerst

Het initiatief sluit deels aan bij Wonen Eerst door een tijdelijke woning met eigen contract, los van zorg, en focus op eigen regie en herstel. Ouders komen niet op straat of in de opvang terecht. Bijna 65% stroomt binnen een jaar door naar duurzame huisvesting.

Ter inspiratie

De Landelijke Stichting Parentshouse biedt een platform voor aanbieders om kennis te delen en advies te geven. Zie: www.parentshouse.nl

Financiële context

Huurders betalen via een eigen huurovereenkomst aan de aanbieder, die vervolgens de corporatie betaalt. De gemeente Amsterdam subsidieert werving, matching, plaatsing en begeleiding.

De Regenboog Groep
<https://www.deregenboog.org/nl>
✉ tkuschel@deregenboog.org OF info@deregenboog.org

Tijdelijk onder Dak (TOD)

Wat is het?

Tijdelijk Onder Dak is een samenwerking tussen De Regenboog Groep, woningcorporaties, de gemeente Amsterdam en GAPPH leegstandsbeheer. Woningen die op de nominatie staan voor sloop of renovatie en niet meer via Woningnet worden verhuurd, worden tijdelijk beschikbaar gesteld via de Leegstandswet. Hiermee worden lege vierkante meters benut en krijgen economisch dakloze mensen perspectief op duurzame huisvesting. Kandidaten worden gematcht in duo's.

Werkzame elementen

- Een jaar geïnvesteerd in afspraken met samenwerkingspartners op inhoud, proces en financiën; verantwoordelijkheden zijn helder
- Doorstroomplan op maat met vaste contactmomenten en acties richting vervolgwoning
- Sterke samenwerking met woningcorporaties
- Voorlichting over economisch dakloze mensen helpt beeldvorming te verbeteren
- Bewoners werken actief aan hun doorstroom

Aandachtselementen

- Goede matching van bewoners is cruciaal; een verkeerde match kan problematisch zijn
- Beperkte beschikbaarheid van sloop- en renovatiewoningen
- Positieve en realistische beeldvorming is belangrijk bij alle betrokkenen
- De relatie met corporaties en leegstandsbeheer kan verder versterkt worden
- Transparantie blijft essentieel, ook als iets misgaat

Wonen Eerst

TOD sluit deels aan bij Wonen Eerst: bewoners krijgen een tijdelijke, reguliere huurovereenkomst zonder koppeling aan zorg. Er is ruimte voor eigen regie en keuzevrijheid. Minimaal 30% van de deelnemers stroomt binnen een jaar door naar een woning met contract op eigen naam.

Ter inspiratie

Tijdelijk Onder Dak benut leegstaande m² om woonperspectief te creëren. Naast Amsterdam is ook in Haarlem een TOD-project gestart.

Financiële context

GAPPH int de huur en verzorgt het sociaal beheer. De gemeente Amsterdam subsidieert inrichting, matching, plaatsing en begeleiding.

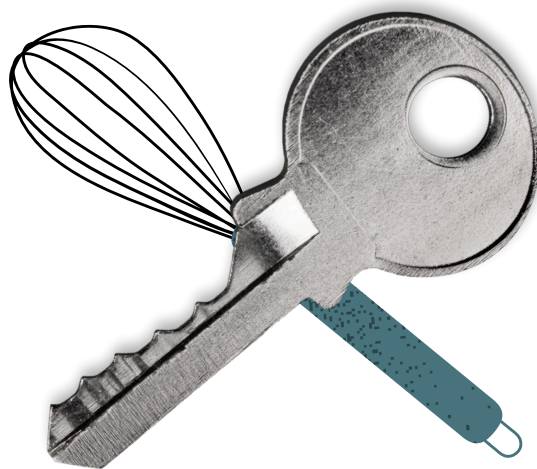
De Regenboog Groep
<https://www.deregenboog.org/nl>
✉ tkuschel@deregenboog.org OF info@deregenboog.org

Recepten

Succesversnellers

Legenda

In dit boek zijn bij elke succesversneller symbolen opgenomen die eigenschappen aanduiden en inzicht geven in wat de succesversneller doet, is of kan toevoegen. Deze succesversnellers dragen op verschillende manieren bij aan het verstevigen, implementeren of uitdragen van de uitgangspunten van Wonen Eerst en de leidende principes uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid.

Niet alle principes of speerpunten zijn op elke succesversneller van toepassing. Daarom zijn uitsluitend de relevante bijdragen opgenomen onder de noemer: 'verhouding tot Wonen Eerst'.

Type succesversneller

Preventie

Systeem aanpak

Begeleidingstool

Bevordert sociale cohesie/inclusie

Samenwerkingsverband
- afspraken

Training

Financiering - Fonds

Verhouding tot Wonen Eerst

Draagt bij aan het voorkomen
van dakloosheid

Flexibele ondersteuning
op maat

Herstelgerichte ondersteuning

Alternatieve huisvesting

Mensen hebben regie en
keuzemogelijkheden

Zet in op
ervaringsdeskundigheid

Respijthuis

Wat is het?

Een respijthuis richt zich op mensen met een psychische of psychosociale kwetsbaarheid die tijdelijk niet op hun woonplek kunnen, willen of mogen verblijven en elders tot rust moeten of willen komen. Respijthuizen worden vaak opgezet vanuit of in nauwe samenwerking met ervaringsdeskundigen die met hun eigen ervaring bijdragen aan een gastvrije en herstelondersteunende setting, met nadruk op onderlinge steun. Het gaat om tijdelijke opvang.

Werkzame elementen

- Rustige en gastvrije omgeving
- Inzet van ervaringsdeskundigen en minimale professionele inzet
- Geen verplichtingen, wel mogelijkheid tot deelname aan activiteiten
- Even uit de eigen omgeving zijn / omgeving ontlasten
- Minimale eigen bijdrage
- Kleinschalige en tijdelijke opvang
- Breed inzetbaar

Aandachtselementen

- Deelnemers moeten kunnen terugkeren naar eigen huisvesting
- Niet geschikt voor crisis of complexe (gedrags)problematiek door beperkte professionele zorg
- Financiering is vaak lastig
- Lage capaciteit vereist om huiselijke sfeer te behouden

Wonen Eerst

Het biedt een tijdelijke plek om een gespannen of moeilijke woonsituatie te ontlasten. Sluit aan bij het preventieve en herstelondersteunende karakter van Wonen Eerst. Leunt op de inzet van ervaringsdeskundigen en peer-to-peer benadering. Kan ook fungeren als verbindingsplek in de wijk en biedt soms leerwerktrajecten. Heeft potentie om ook bij te dragen aan het voorkomen of beheer van leegstand.

Ter inspiratie

Sommige respijthuizen bieden ook daginloop voor mensen met behoefte aan contact of ondersteuning. De doelgroep varieert van mensen die weinig begeleiding nodig hebben tot mensen die tijdelijk intensieve begeleiding nodig hebben. Sommige huizen zijn middelenvrij, andere staan gecontroleerd gebruik toe. Er is ook ruimte voor mensen die niet terugkeren naar hun vorige verblijfplek, mits een vervolgplek in beeld is.

HVO-Querido Amsterdam
✉ info@hvoquerido.nl
Zorg -Ontwikkeling & Onderzoek

Klik op de naam of scan de
QR-code voor een
audiofragment

Bezoeker
Wendy
Zorgcoördinator
Miriam

10-puntenplan Utrecht

Wat is het?

Een integrale aanpak, ontwikkeld door Utrechtse partijen, met als doel duurzame uitstroom te realiseren en terugval in dakloosheid te voorkomen. De aanpak bestaat uit een 10-puntenplan dat professionals een concreet handelingskader biedt. De interventies worden ingebed in de werkprocessen van Leger des Heils, De Tussenvoorziening, Lister, Buurtteam Utrecht en gemeente Utrecht.

Werkzame elementen

- Afspraken over continuïteit van zorg bij uitstroom
- Zorgvuldige overdracht van zorg met gedeeld handelingskader en werkafspraken, gevolgd door overdrachtsgesprek
- Opstellen van een preventie-actieplan en stabilisatiedoelen in samenwerking met de cliënt
- Inzicht in financiën als randvoorwaarde voor uitstroom, met afspraken over financiële begeleiding
- Actief toeleiden naar passende activering (werk en vrije tijd)
- Begeleiding bij (her)inrichten sociaal netwerk via gesprekken met ervaringsdeskundigen en buurtactiviteiten

Ter inspiratie

De samenwerking wordt versterkt via het Schakelpunt: een gezamenlijk kenniscentrum voor begeleiding bij het opbouwen van sociale contacten en een ondersteunend netwerk.

Aandachtselementen

- Perspectief op uitstroom, herstel en zelfstandig wonen moet in alle fases van begeleiding ingebed zijn
- Voorkom wisselingen in begeleiders; de vertrouwensband is essentieel

Wonen Eerst

Deze versneller sluit aan bij Wonen Eerst door in te zetten op integrale samenwerking en het voorkomen van herhaalde dakloosheid. Ervaringsdeskundigheid, flexibele ondersteuning op maat en eigen regie van de cliënt staan centraal. De begeleider is coach en vertrouwenspersoon, gericht op het creëren van een stabiele basis voor en na uitstroom.

Financiële context

N.v.t.

De Tussenvoorziening
info@tussenvoorziening.nl
030 234 08 19

Leertraject voor begeleiders van een gemengd wonen project

Wat is het?

Een training voor begeleiders van zorgorganisaties die cliënten begeleiden in gemengd wonen projecten en voor begeleiders die het gehele woonproces ondersteunen. De training is flexibel van opzet en wordt afgestemd op de doelgroep en het beoogde woonconcept.

Werkzame elementen

- Training deels gegeven door ervaringsdeskundigen in gemengd wonen
- Gericht op bewustwording en positionering van de begeleider binnen het geheel
- Begeleiders worden losgeweekt van enkel ambulante begeleiding; de focus ligt op het project als geheel
- Vier kernprincipes maken inzichtelijk waar het werk in een gemengd project om draait
- Gemengde groepen met begeleiders van verschillende zorgorganisaties
- Af te stemmen op één team of meerdere organisaties

Aandachtselementen

- Tijdsinvestering: drie sessies van 10.00 tot 16.00 uur verspreid over drie maanden
- Begeleiders kunnen soms een sessie missen door andere afspraken

Wonen Eerst

Dit leertraject ondersteunt de transitie van opvang naar wonen door begeleiders toe te rusten op duurzaam wonen in een leeromgeving. Ze leren cliënten ondersteunen op een plek waar stabiliteit, oefening en persoonlijke groei centraal staan – in lijn met het Wonen Eerst gedachtengoed.

Financiële context

Financiering en inhoudelijke invulling worden afgestemd tussen deelnemende zorgorganisaties. Waar nodig wordt externe expertise ingehuurd. Kosten worden in overleg verdeeld.

De Tussenvoorziening

 Betty Korssen
 BettyKorssen@tussenvoorziening.nl

Klik op de naam of scan de QR-code voor een audiofragment

Begeleider
Jochem

'Het leertraject heeft mij meegegeven dat het binnen een gemengd wonen project vooral gaat om buurschap; hoe helpen wij elkaar?'

Jochem, trajectbegeleider en jobcoach Springplank, deelnemer aan het leertraject voor begeleiders van een gemengd wonen project

Meer horen? klik [hier](#)

óf scan de QR-code voor een audiofragment!

Maak je Eigen Thuis Training (METT)

Wat is het?

Een training van vijf bijeenkomsten en een terugkomdag (elk drie uur) om jezelf thuis te maken in je woning en woonomgeving. Met praktische oefeningen werk je aan bewustwording over waar je nu staat op diverse leefgebieden en wat je wensen zijn voor de toekomst. De training is bedoeld voor mensen die opnieuw gaan wonen na dakloosheid, met als doel herhaalde dakloosheid te voorkomen. Per training doen 6 tot 8 deelnemers mee.

Werkzame elementen

- Onderling ervaringen delen door deelnemers
- Inzet van ervaringskennis door facilitators
- Vergroten van zelfbewustzijn op diverse leefgebieden
- Voorbereiding samen met begeleider via een informatiefilmpje
- Geschikt voor laaggeletterden en mensen die de Nederlandse taal aan het leren zijn

Aandachtselementen

- Duidelijke communicatie vooraf over duur, voorbereiding en doel
- Twee opgeleide facilitators zijn nodig; training van trainers is tijdsintensief
- Zorgvuldige toeleiding van deelnemers is essentieel voor opkomst

Wonen Eerst

De training ondersteunt bewoners bij het zich thuis voelen in hun woning, en voorkomt daarmee herhaalde dakloosheid. Het draagt bij aan stabiliteit, herstel en eigen regie – kernprincipes van Wonen Eerst.

Ter inspiratie

Dit is tot stand gekomen uit een samenwerking ontwikkeld door Lister, De Tussenvoorziening en het Leger des Heils.

Bekijk de video: <https://www.youtube.com/watch?v=mPsdX16nFBs>

Financiële context

Deelname is gratis.

[De Tussenvoorziening | Lister | Leger des Heils](https://tussenvoorziening.nl/wat-is-er-nodig/woonbegeleiding/maak-je-eigen-thuis-training/)
<https://tussenvoorziening.nl/wat-is-er-nodig/woonbegeleiding/maak-je-eigen-thuis-training/> <https://www.lister.nl/nieuws/lister-helpt-hoe-maak-je-van-je-huis-een-thuis/>

Omslagroute

Wat is het?

De Omslagroute is een bestaande werkwijze binnen de gemeente Amsterdam die de route naar zelfstandig wonen met begeleiding via intermediaire verhuur beschrijft. De aanpak is ontstaan uit samenwerking tussen corporaties, zorgaanbieders en de gemeente, en is vastgelegd in de '10 werkafspraken Thuis in de Wijk'. De doelgroep is breed: jongeren, volwassenen, gezinnen, mensen met GGZ-problematiek, verslaving, langdurige dakloosheid of een justitiële achtergrond. Via actieve bemiddeling wordt een woning toegewezen, vaak met omklapcriteria. De aanpak is geïnspireerd op de Housing First-principes, maar wonen en zorg zijn niet gescheiden.

Werkzame elementen

- Heldere afspraken over o.a. overlaststrategieën, tweede kanswoningen, type woning
- Samenwerking tussen ketenpartners en gemeente wordt structureel geborgd
- Versnelde route naar wonen om opvangduur of verblijf op straat te verkorten
- Centraal gedeeld portaal voor alle zorgaanbieders
- Afspraken en voorwaarden voor het omklappen van het contract zijn duidelijk
- Mogelijkheden voor woningruil

Aandachtselementen

- Stigma en zelfstigma door intermediaire verhuur
- Beperkte keuzevrijheid voor de cliënt
- Fluctuerende wachttijden i.v.m. woningaanbod en verdeelsleutels
- Participerende partijen moeten op de hoogte zijn van afspraken en randvoorwaarden
- Goede overlegstructuur noodzakelijk
- Stedelijk trainingsaanbod gewenst voor kennisdeling en casuïstiek

Wonen Eerst

De Omslagroute heeft elementen van Wonen Eerst in zich: snelle toegang tot zelfstandig wonen, ondersteuning op maat en samenwerking tussen partijen. Wonen en zorg zijn echter nog niet gescheiden, en het gebruik van intermediaire contracten staat volledige implementatie in de weg. Wel draagt de aanpak bij aan betere toegang, samenwerking en stabiliteit.

Ter inspiratie

Bekijk het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen (PHKG) van de gemeente Amsterdam over de Omslagroute.

Financiële context

Begeleiding via WMO of WLZ. Deelnemers betalen zelf de huur.

Gemeente Amsterdam PHKG
✉ woonzaken.omslag@amsterdam.nl

Housing First

Wat is het?

Housing First (oorspronkelijk: Pathways to Housing, New York) is een systeemaanpak om dak- en thuisloosheid te beëindigen door mensen direct te huisvesten met passende ondersteuning. Het principe is eenvoudig: eerst een woning, dan de rest. Housing First rust op heldere uitgangspunten en vormt wereldwijd een breed omarmde strategie, met nuanceverschillen per land. Inmiddels is er ook een specifiek raamwerk voor Housing First Jongeren. Het model is veelvuldig onderzocht en blijkt (bron: Trimbos 2022) financieel duurzaam, verlaagt overlast en draagt aantoonbaar bij aan herstel.

Werkzame elementen

- Geen woonladder: directe toegang tot zelfstandige huisvesting
- Passende ondersteuning op maat
- Eigen regie en verantwoordelijkheid voor huurbetaling
- Geen extra voorwaarden om te mogen wonen
- Toegankelijkheid van ervaringsdeskundigen als uitgangspunt

Aandachtselementen

- Aandacht voor landen in woning en wijk, zeker na langdurige dakloosheid
- Afstemming tussen woningcorporatie, zorgaanbieder en deelnemer vereist
- Scheiden van wonen en zorg vraagt lef, vertrouwen en goede samenwerking

Wonen Eerst

Housing First sluit volledig aan bij de Wonen Eerst-visie. Wonen is een mensenrecht en vormt de basis voor herstel. Verschillende varianten en interpretaties bestaan, maar de kernprincipes blijven overeind.

Ter inspiratie

Meer weten over Housing First in Nederland?
Bekijk: <https://housingfirstnederland.nl>

Financiële context

Deelnemers betalen huur en overige kosten zelf. Sommige gemeenten verstrekken eenmalige inrichtingskosten.

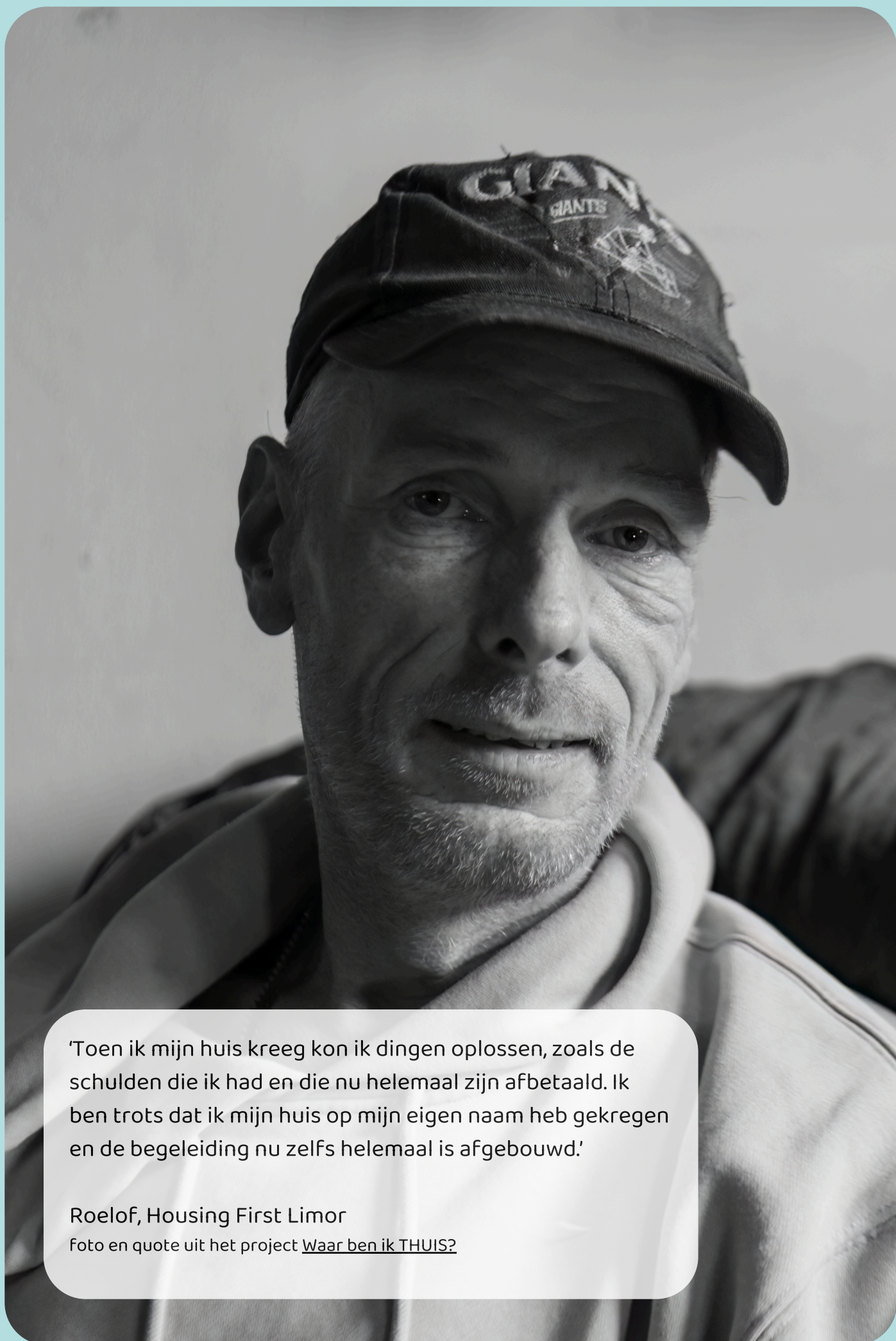

Klik op de naam of
scan de QR-code voor
een audiofragment

Client
Ray

Collega
Claudia

'Toen ik mijn huis kreeg kon ik dingen oplossen, zoals de schulden die ik had en die nu helemaal zijn afbetaald. Ik ben trots dat ik mijn huis op mijn eigen naam heb gekregen en de begeleiding nu zelfs helemaal is afgebouwd.'

Roelof, Housing First Limor

Foto en quote uit het project Waar ben ik THUIS?

Springplank

Wat is het?

Springplank is een traject voor volwassenen zonder werk en woning, gericht op een versnelde route naar betaald werk en een woonplek. Werk en wonen worden gekoppeld om duurzaam herstel te realiseren. Trajecten duren gemiddeld 18 maanden. De sleutel tot succes is de focus op betaald werk. Springplank stelt de vraag aan cliënten uit de maatschappelijke opvang: wil je werken, kun je werken? Zo ja: laat het zien, morgen kun je beginnen. Springplank richt zich op de 'willers en kunners'.

Werkzame elementen

- Geloof in de cliënt, focus op betaald werk en passende huisvesting geven energie en perspectief
- Werk zorgt voor inkomen, structuur, sociale contacten en bevordert inclusie
- Sterke samenwerkingen
- Koppeling tussen werken en wonen als middel voor herstel

Aandachtselementen

- Deelname vereist dat mensen 24 uur per week willen en kunnen werken
- Wachtlijden voor sociale huurwoningen vormen een knelpunt bij uitstroom

Wonen Eerst

Springplank ligt in het verlengde van Wonen Eerst: het werkt toe naar een zelfstandige woning, ondersteunt eigen regie en voorkomt terugval door de combinatie van werken en wonen.

Ter inspiratie

Minimaal 60% van de deelnemers stroomt na gemiddeld 18 maanden uit met een zelfstandige woonplek en betaald werk.

Financiële context

N.v.t.

De Tussenvoorziening
030-2380365
springplank@tussenvoorziening.nl

Klik op de naam of
scan de QR-code voor
een audiofragment

Begeleider
Jochem

Transferpunt

Wat is het?

Het Transferpunt Wonen Twente is een samenwerkingsverband dat zich richt op de uitstroom van mensen uit de maatschappelijke opvang naar reguliere huisvesting met begeleiding. Doel is het verminderen van dakloosheid en het vinden van een duurzame woonoplossing. Het Transferpunt werkt samen met gemeenten, woningcorporaties en opvangorganisaties zoals Leger des Heils, Kadera, Humanitas Onder Dak, TOV en RiBW. De aanpak is persoonsgericht en maatwerk staat centraal. Na de start in een woning ontvangen deelnemers een jaar ambulante nazorg. Eventueel is er aanvullende ondersteuning via de Stadsbank Oost-Nederland of via bewind.

Werkzame elementen

- Veel aandacht voor wonen en zorg aan de voorkant: samen met intaker, cliënt en begeleider wordt gekeken wat nodig en gewenst is
- Risico's en randvoorwaarden worden vooraf in kaart gebracht
- Gemeente, corporatie en opvang bepalen gezamenlijk wat nodig is
- Directe bemiddeling bij deelnemende woningcorporaties

Aandachtselementen

- Een goede ketensamenwerking en korte lijntjes zijn essentieel
- Flexibiliteit bij partners is nodig om maatwerk te leveren
- Bijsturing op basis van actuele ontwikkelingen op operationeel, tactisch en strategisch niveau

Wonen Eerst

Deze versneller sluit aan op het Wonen Eerst-gedachtegoed: mensen stromen snel uit naar een eigen woning, met passende begeleiding en regie bij de cliënt. Het brengt partijen bij elkaar en stuurt aan op maatwerk.

Ter inspiratie

Na een pilotfase is de route in 2024 actief uitgerold in heel regio Twente. De regie ligt bij de centrumgemeenten Enschede en Almelo.

Financiële context

Medewerkers van woningcorporaties werken vanuit hun reguliere formatie. Ambulante woonbegeleiding wordt gefinancierd vanuit de WMO-indicatie.

[Transferpunt Wonen Twente](#)

Corine Jansen

transferpunttwente@almelo.nl

Zachte landing in de wijk

Wat is het?

Een samenwerking tussen Hogeschool Utrecht en MO Den Bosch, gericht op het bevorderen van een harmonieuze gemeenschap en het tegengaan van stigmatisering. Dit gebeurt via bewustwordingsbijeenkomsten, gebaseerd op het concept van Samen Sterk Zonder Stigma (SSZS). Door kennis en ervaring van (ex-)dakloze mensen en wijkbewoners te benutten, stimuleren de bijeenkomsten ontmoeting, uitwisseling en duurzame verbindingen in de wijk.

Werkzame elementen

- Inzet van ervaringsdeskundigen en actieve deelname van betrokkenen
- Interactieve, uitnodigende benadering
- Open houding van wijkbewoners richting (ex-)dakloze bewoners
- Samenwerking tussen professionals
- Intrinsieke motivatie van deelnemers
- Geschikte, toegankelijke locatie
- Goede afstemming tussen trainer en ervaringsdeskundigen

Aandachtselementen

- Stigma kan blijven bestaan
- Onrealistische verwachtingen over snelle verandering kunnen teleurstellen
- Succes vereist bereidheid van zowel bewoners als professionals om met elkaar in gesprek te gaan

Wonen Eerst

Deze aanpak sluit aan bij Wonen Eerst doordat het de leefomgeving versterkt. Een veilige, accepterende gemeenschap draagt bij aan herstel en duurzame participatie in de wijk.

Ter inspiratie

Meer weten? Bekijk:

<https://www.hu.nl/onderzoek/projecten/ontwikkel-werkplaats-zachte-landing-in-de-wijk>

<https://projecten.zonmw.nl/nl/project/ontwikkelwerkplaats-zachte-landing-de-wijk>

Financiële context

Gefinancierd via subsidies en bijdragen van lokale partners.

Hogeschool Utrecht

www.hu.nl

info@hu.nl

030-291 11 11

MO Den Bosch

Josta Durfonee

j.dufornee@modenbosch.nl

Zorgvastgoed netwerk

Wat is het?

Het Zorgvastgoed netwerk stimuleert hergebruik en gezamenlijke ontwikkeling van zorgvastgoed. Vaak wordt zorgvastgoed afgestoten zonder te kijken of andere, gelijkgestemde organisaties er baat bij kunnen hebben. Zonder onderlinge afstemming gaat vastgoed naar de hoogste bieder – een gemiste kans. Dit netwerk verbindt gemeenten, zorgorganisaties, vastgoedeigenaren en indien relevant ook corporaties en projectontwikkelaars. De gemeente speelt hierin een leidende rol. In de regio's Lekstroom, Amersfoort/Eemland en Lelystad wordt elk kwartaal overleg gevoerd. Vraag en aanbod worden afgestemd en vastgelegd in een gedeeld online document.

Werkzame elementen

- De gemeente is betrokken waardoor alles bij elkaar kan komen en er controle is. Daarnaast kan de gemeente haar beleid hier goed 'testen' en eventueel uitvoeren
- Organisaties moeten echt investeren om dit te laten werken
- Veel onderling contact
- Kijk breed naar alle lagen van de zorg
- Enorm veel kruisbestuiving, ideeën worden meegenomen naar andere gemeenten

Aandachtselementen

- Transparantie vereist vertrouwen tussen 'concurrerende' organisaties
- Actief beheer van een actuele, gedeelde contact- en vastgoedlijst
- Alleen succesvol als alle deelnemers het serieus nemen
- Overdracht van vastgoed vraagt soepel werkende processen

Wonen Eerst

Het zorgvastgoed netwerk vergroot het aanbod van zorgwoningen en legt zo de basis voor het uitdragen van het Wonen Eerst concept.

Ter inspiratie

De vraag naar zorgvastgoed stijgt explosief, maar de groei blijft achter: sinds 1945 is de voorraad slechts met 10% toegenomen. <https://www.capitalvalue.nl/nieuws/voorraad-zorgvastgoed-groeit-langzamer-dan-ooit/>

Leger des Heils

 Jobke de Graaf
 Jobke.de.graaf@legerdesheils.nl
 +31 6 114 365 99

'Thuis zijn is je op je plek voelen, je veilig voelen en je weg weten. Hier in de keuken weet ik: dit schaaltje staat hier, daar ligt de blikopener, dit handige haakje heb ik zelf opgehangen.'

Markus, gemengd wonen, De Tussenvoorziening
Foto en quote uit het project Waar ben ik THUIS?

Doorstroomplan

Wat is het?

Het doorstroomplan is een persoonlijk actieplan dat een economisch dakloze samen met een maatschappelijk werker opstelt. Het plan bevat concrete stappen richting duurzame huisvesting. Al in het voortraject van het programma Tijdelijk Wonen wordt de werkwijze toegelicht en committeert de deelnemer zich eraan. Het plan wordt geëvalueerd in maand 3, 6 en 9, en zo nodig tussentijds bijgesteld.

Werkzame elementen

- Gespecialiseerde maatschappelijk werkers met kennis van alle mogelijke woonoplossingen in en buiten Amsterdam
- Tijdelijk Wonen met een doorstroomplan biedt rust om te werken aan toekomstperspectief
- Actieve motivatie van deelnemers om stappen te zetten
- Maatwerk: elk plan wordt samen met de deelnemer afgestemd

Aandachtselementen

- Stress en andere problematiek kunnen de zoektocht naar een nieuwe woonplek bemoeilijken
- Balans vinden tussen het bieden van rust en het houden van voortgangsdruk, zonder extra stress te veroorzaken

Wonen Eerst

Deze succesversneller sluit aan bij de Wonen Eerst-principes: wonen en zorg zijn gescheiden, ondersteuning is flexibel en er is respect voor eigen regie en keuzevrijheid. Daarmee draagt het bij aan een snellere en duurzamere doorstroom.

Ter inspiratie

De inzet van een doorstroomplan verhoogt de effectiviteit van het programma Tijdelijk Wonen aanzienlijk. Vergelijkbare trajecten zonder plan realiseren beduidend minder succesvolle uitstroom.

Financiële context

De gemeente Amsterdam financiert het STED-team (Stedelijk Team Economisch Daklozen) dat deze methodiek ontwikkelde.

De Regenboog Groep
<https://www.deregenboog.org/nl>
✉ tkuschel@deregenboog.org OF info@deregenboog.org

Vereniging Beter Wonen

Wat is het?

Vereniging Beter Wonen bevordert de succesvolle uitstroom uit, of voorkomt instroom in, zorginstellingen. In de regio Utrecht vervult de vereniging een bemiddelende en beleidsmakende rol tussen gemeenten, woningcorporaties en (zorg)instellingen. De vereniging onderhandelt met gemeenten over een contingent woningen dat beschikbaar wordt gesteld om de maatschappelijke opgave te realiseren. Afhankelijk van de situatie wordt iemand vroeg in het traject of juist bij afronding van begeleiding aan een woning geholpen – voor een stabiele start of een frisse doorstart.

Werkzame elementen

- Vereniging met brede vertegenwoordiging van zorgaanbieders, waardoor uniformiteit in processen mogelijk is
- Eén aanspreekpunt voor afspraken met gemeenten en woningcorporaties
- Transparante verdeling van het woningcontingent onder leden op basis van behoefte
- Heldere verwachtingen: het gaat om eenmalige woningtoewijzing

Aandachtselementen

- Commitment van alle betrokken partijen is noodzakelijk
- Gemeente of regio moet bereid zijn jaarlijks een contingent woningen beschikbaar te stellen
- Woningtekort en brede vraag vanuit verschillende doelgroepen kunnen belemmerend werken
- Heldere communicatie is cruciaal bij overdracht en plaatsing

Wonen Eerst

Deze versneller biedt op een sleutelmoment in het traject zelfstandige, permanente huisvesting. Dit draagt bij aan het voorkomen van dakloosheid en het bieden van passende zorg. De aanpak sluit aan bij twee van de zes kernprincipes van Wonen Eerst.

Ter inspiratie

In de regio U16 zijn inmiddels 42 organisaties aangesloten. Jaarlijks worden circa 600 woningen via de vereniging toegewezen.

Financiële context

Aangesloten instellingen betalen een jaarlijkse contributie van €250. Daarnaast subsidieert de regio U16 het initiatief met circa €60.000 per jaar.

De Tussenvoorziening

Jetske Spruijt - Voorzitter
 Jetskespruijt@tussenvoorziening.nl

Leger des Heils

Jobke de Graaf - Secretaris
 Jobke.de.graag@legerdesheils.nl

Woonvermogen

Wat is het?

Woonvermogen is een impactfonds waarin vermogende particulieren, families en organisaties via vastgoedleningen bijdragen aan het woonaanbod van het Leger des Heils voor (voormalige) cliënten en deelnemers. Het fonds maakt het mogelijk om te investeren in bouwprojecten met sociale impact, gericht op tussenvormen van wonen: zelfstandig (tijdelijk of langdurig) met passende zorg en bescherming. Via Woonvermogen zijn inmiddels circa 273 woonplekken gerealiseerd in onder andere Amsterdam, Zwolle, Emmen, Nieuw-Amsterdam en Bosch en Duin.

Werkzame elementen

- Investeerders willen zichtbaar resultaat in de vorm van geslaagde woonconcepten en hun impact op mensenlevens
- Investerings leveren naast sociale impact ook rendement op (nieuwe leningen bieden de 10-jaars kapitaalmarktrente + 0,75% opslag)
- Succesvolle samenwerking met gemeenten, corporaties en projectontwikkelaars is cruciaal voor realisatie.

Aandachtselementen

- Beperkte financiële middelen
- Gebrek aan vertrouwen bij investeerders, gemeenten of ontwikkelaars om woonconcepten te financieren of realiseren

Wonen Eerst

Woonvermogen faciliteert woonconcepten die dakloosheid voorkomen, door te investeren in woningen met zorg en bescherming. Daarmee draagt het bij aan de principes van Wonen Eerst.

Ter inspiratie

Meer informatie:
<https://www.legerdesheils.nl/artikel/woonvermogen>

Financiële context

Fondsomvang (2024): €34 miljoen.

Leger des Heils

 Ruud E. De Vries

 LDH.woonvermogen@legerdesheils.nl

 036 - 5398111

Collectief Kapitaal

Inspirerend alternatief: www.lekkergeven.nl

Wat is het?

Collectief Kapitaal is een samenwerkingsinitiatief in Rotterdam, Amsterdam, Arnhem en Utrecht. Kapitaal – in geld, tijd of diensten – wordt gebundeld en op basis van loting als schenking verstrekt aan mensen die kampen met bestaansonzekerheid. Dit gebeurt in de vorm van een eenmalige gift of als een maandelijks basisinkomen voor de duur van één jaar. Het initiatief wil structureel bijdragen aan het oplossen van bestaansonzekerheid, die 1 op de 6 mensen treft. Naast het verstrekken van giften vormt Collectief Kapitaal een lerend netwerk dat zich inzet voor scholing, bijeenkomsten en trainingen rond bestaansonzekerheid en -ongelijkheid, met als doel lokale impact en maatschappelijke verandering.

Werkzame elementen

- Verbindt partijen die normaal weinig contact hebben met maatschappelijke opvang
- Vergroot bestaanszekerheid voor mensen in kwetsbare situaties
- Geen voorwaarden of tegenprestaties verbonden aan de gift
- Toekenning via loting voor een eerlijke verdeling

Aandachtselementen

- Heldere communicatie is essentieel
- Voor nieuwe initiatieven is afstemming met de Belastingdienst noodzakelijk m.b.t. belastingvrij schenken
- Structurele fondsenwerving is nodig om voortbestaan te garanderen

Financiële context

Volledig gefinancierd via donaties.

Wonen Eerst

Collectief Kapitaal draagt bij aan bestaanszekerheid, wat helpt om dakloosheid te voorkomen. Dit sluit aan bij een van de actielijnen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Het is een waardevol, bottom-up initiatief gebaseerd op solidariteit en vertrouwen.

[Collectief Kapitaal](http://www.collectiefkapitaal.nl)
✉ www.collectiefkapitaal.nl

'Ik hoop dat ik weer kan opkrabbelen, een huis krijgen. Misschien een gezin, met een kindje. En dat ik weer kan werken, dat mis ik enorm.'

Eduard, dakloos

foto en quote uit het project Waar ben ik THUIS?

Van nu naar Wonen Eerst

Bedankt voor het lezen van dit receptenboek! Hopelijk heeft u hier veel inspiratie uit kunnen opdoen.

De zes principes vanuit Wonen Eerst worden, zoals gezien, op allerlei verschillende manier uitgedragen. Helaas voldoen in Nederland maar weinig projecten écht volledig aan Wonen Eerst. Door goed gebruik van dit receptenboek dragen we het Wonen Eerst gedachtegoed gezamenlijk uit. Immers, iedereen verdient een thuis!

valente⁷

Rode Kruis

TV deTussen Voorziening

vereniging van
woningcorporaties
aedes

Ontmoeting

Leger des Heils

DE REGENBOOG
GROEP

VNG

mo
regio den bosch

emergis

HVO
QUERIDO

SMD
OPVANG & ONTWIKKELING
regio halloland

Eerst
een Thuis

